

De Nieuwe MAGAZINE Werker

V.U.: Robert Vertenueil - Hoogstraat 42 - 1000 Brussel | Afschietkantoor: Antwerpen X

ABVV

ABVV CHECKT DE VOORSPELLINGEN

De stand van het land gaat over meer dan rauwe economische cijfers. Heb je een werkbare job? Volstaan onze lonen om waardig te leven? Zorgt onze sociale zekerheid ervoor dat niemand achterblijft?

Seksisme

Zwijgen is geen optie

Vlaams regeerakkoord

Zondebokbeleid

Sterk werk?

Vul de enquête in

Inhoud

De Nieuwe Werker

Je vakbond ABVV online

www.abvv.be

www.vlaamsabvv.be

 [vakbondABVV](https://www.facebook.com/vakbondABVV)

 [@vakbondABVV](https://twitter.com/vakbondABVV)

 [vakbond.abvv](https://www.instagram.com/vakbond.abvv)

 Abonneer je op de nieuwsbrief
Geef je e-mailadres door op www.abvv.be

 Mijn ABVV
jouw dossier op www.abvv.be/mijn-abvv

  DNW-app

Jouw vakbond en de actualiteit

ABVV in beeld	4
Snelnieuws	5
Lingeriesetje als welkomstcadeau? Seksisme op de werkvloer	6-7
Bescheiden eerste stap naar een Europese arbeidsinspectie	8
Sterk werk of flutjob? Vul de enquête in	9
Vlaams regeerakkoord laat te veel mensen links liggen	10
Klimaatkameraad op de werkvloer	11
Re-integratie: samen op zoek naar meer aangepast werk	12
3 tips voor een betere werksfeer	13
“Donderdag? Kan ik niet. Ik heb een debat!”	14

Dossier: Sociaal-economische barometer

Het ABVV houdt de vinger aan de pols van onze samenleving. Een economie is meer dan enkel bruto nationaal product of economische groei. De staat van onze maatschappij is ook af te lezen aan de evolutie van jouw loon, de kwaliteit van je werk of de toestand van de Belgische sociale zekerheid. 15-19

Vraag en antwoord 20

Jouw centrale

Algemene Centrale	21-23
Metaal-BTB	24-27
Horval	28-29
BBTK	30-32

Jouw regio 33-35

Colofon

Hoofdredacteur: Daan Nelen ■ Redacteur: Geeraard Peeters ■ Secretariaat: 02 506 82 45
Abonnementen: 02 506 82 11 ■ DNW@abvv.be ■ Hoogstraat 42, 1000 Brussel ■ Lay-out: qua3art

Edito

Red 'onze kathedraal'

De kathedraal van de vakbeweging, de sociale zekerheid waardoor we #altijdbeschermd zijn, dreigt in te storten. Slecht beleid en slechte wil ondergraven de funderingen. Wij willen de basis net verdiepen en verbreden.

Toen in Parijs de Notre Dame brandde, was iedereen ontzet. Miljardairs tastten diep in de buidel om de oude Dame te redden. Maar nu onze kathedraal die dit jaar haar 75-jarig bestaan viert, dreigt in te storten, is er minder ophef. Nochtans worden we wereldwijd geroemd voor de Rode Duivels, bier en chocolade... maar ook voor onze sociale zekerheid en bescherming.

Het is vanzelfsprekend dat wij als eersten aan de alarmbel trekken, dat wij het meest ontzet zijn. Wij werknemers hebben het idee voor die beschermende kathedraal al meer dan een eeuw geleden uitgetekend. We hebben de fundamenten gelegd voor het organiseren van solidariteit met elkaar, in plaats van de christelijke liefdadigheid of het patronale paternalisme. Vandaag wordt gemorreld aan de fundamenten (de financieringsbasis), maar ook aan het dak (de bescherming die ze biedt) van onze kathedraal van sociale zekerheid.

Scheuren in de fundering

De uittrekkende regering sloeg grote gaten in de sociale zekerheid, in de vorm van besparingen om een begrotingstekort op te vullen (waar ze trouwens niet eens in zal slagen). Vooral de gezondheidszorg moest het bekopen, maar ook de pensioenen en de werkloosheid bleven niet gespaard.

De regering deed ook de structuur van de sociale zekerheid afbrokkelen door werkgevers forse verlagingen van socialezekerheidsbijdragen toe te kennen (bijv. de taxshift). Dit verlies aan inkomsten voor de sociale zekerheid wordt echter niet gecompenseerd door inkomsten en bijdragen van de door de regering verhoopde nieuwe jobs. Onvoldoende banen, onvoldoende betaald, onvoldoende kwaliteit. Deeltijdsen, flexi-jobs en andere preciaire banen brengen niet genoeg op. Noch voor de werknemer, noch voor de sociale zekerheid.

Door dat slechte beleid scheuren de funderingen van onze sociale zekerheid. Het gat van 3 miljard in 2019 zal naar verwachting nog blijven groeien tot 6 miljard in 2024. Op dit ogenblik wordt dit nog bijgepast via een 'evenwichtsdotatie' maar die is maar verzekerd tot en met 2020.

Gaten in het dak

Dit miljardentekort is misschien niet zichtbaar, maar de sociale gevolgen zijn dat wel. Hoewel de sociale zekerheid bedoeld was om de mensen te beschermen tegen tegenspoed, stellen we vast dat de **armoede toeneemt**.

Zo'n 7% van de minder begoede Belgen kon wegens geldgebrek geen beroep doen op medische zorgen, één op twee werklozen zit in armoede, het gemiddeld pensioen (€1.395 voor een man en €943 voor een vrouw) ligt te laag om comfortabel te leven, bijna alle minimum-uitkeringen liggen onder de armoedegrens. Tienduizenden jongeren en anderen die worden uitgesloten van een werkloosheidsuitkering, vallen niet langer onder de sociale verzekering. Zij worden doorgeschoven naar de sociale bijstand, 'openbare liefdadigheid'. Het aantal mensen dat het moet stellen met een OCMW-leefloon is dramatisch toegenomen. En de voedselbanken hebben meer werk dan ooit tevoren ...

Verdiepen en verbreden

Omwille van de vergrijzing zal het gewicht van pensioenen en gezondheidszorg in de toekomst nog toenemen. Die uitgaven zijn noodzakelijk. Je kan niet besparen op kap van wie ziek wordt, een ongeval krijgt of met pensioen gaat. Tornen aan de sociale bescherming is niet de oplossing want dit zou de armoede doen toenemen.

Het probleem is niet dat het dak van onze kathedraal te zwaar begint te wegen, het probleem is dat de fundering onderuit gehaald wordt. Het probleem situeert zich niet langs de kant van de uitgaven, maar wel langs de kant van de inkomsten. De oplossing moet dus dáár worden gezocht.

Volwaardige jobs met een goed brutoloon en volwaardige bijdragen aan de sociale zekerheid zijn een belangrijk deel van de oplossing. Daarnaast moet extra financiering gevonden worden bij grote vermogens en inkomens uit kapitaal. Vandaag wordt onze kathedraal voor een groot deel gestut door bijdragen van één inkomenscategorie: inkomsten uit arbeid. Een deel van je loon wordt afgehouden. Maar de uitgaven dekken veel meer, bijvoorbeeld gezondheidszorg voor quasi iedereen. Daarom moeten we de basis verbreden en de kapitaalinkomens aanspreken.

Dit is voor ons een breekpunt. De bescherming van de mensen moet verzekerd zijn. Aan de fundamenten van onze kathedraal wordt niet geraakt.

Miranda Ulens
Algemeen secretaris

Robert Vertenueil
Voorzitter

IN BEELD

Foto's: Hendrik Braet

Werelddag van Verzet tegen Armoede

Jaarlijks vragen we op 17 oktober aandacht voor de strijd tegen armoede. Dit jaar ging veel aandacht naar het feit dat de nieuwe Vlaamse regering van N-VA, Open Vld en CD&V op de kinderbijslag wil besparen, terwijl dat net één van de meest doeltreffende middelen is tegen armoede. In Gent stapten we mee in een betoging door het stadscentrum die eindigde met een ingetogen moment op het Sint-Pietersplein.

Fight For €14

Maandag 14 oktober toonden we met een 150-tal militanten aan de hoofdzetel van werkgeversorganisatie VBO dat het ons menens is om het interprofessioneel minimumloon deftig te verhogen: de werkgevers moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. We laten ons niet afschepen met een aalmoes.

Opvallend veel steun en handtekeningen van studenten, personeel en proffen van de Universiteit Gent om voor personeel van de universiteit een degelijk inkomen te eisen. Nu verdient een groep van een honderdtal mensen, ondersteunend administratief en technisch personeel, onderhouds- en kantinepersoneel, maar ook schoonmakers in onderaanneming, minder dan 14 euro per uur.

SNELNIEUWS

1 op 3

Kan werk en gezin moeilijk combineren

33 procent van de 18 tot 64-jarigen ervaart moeilijkheden om werk en gezin te combineren. De belangrijkste obstakels zijn veeleisende of vermoeiende jobs, lange werkdagen en onvoorspelbare of moeilijke uurroosters. Dat blijkt uit onderzoek van Statbel, het Belgische statistiekbureau bij meer dan 27.000 18-64 jarigen. Struikel jij ook over deze obstakels? Spreek je ABVV-delegee aan. Zij/hij kan opkomen voor je rechten en oplossingen bepleiten bij je baas.

Raf De Weerd@RafWeerd

Minister De Backer negeert de studie van het Rekenhof en volhardt wat in boosheid. Flexi-jobs verdringen wel degelijk reguliere tewerkstelling en ondermijnen de financiering van onze #socialezekerheid. #altijdbeschermd

Pieter Verbeek@pieter_verbeek

Elk jaar betalen we 1,5 miljard euro beleidskosten via elektriciteitsfactuur. Ondanks belofes haalt regeerakkoord ze er niet uit. Vooral gezinnen blijven betalen.

Minimumloon: we laten ons niet afschepen met valse beloftes

Een schamele verhoging van het minimumloon met 1,1% of 10 eurocent bruto per uur? Neen. We geven niet toe aan chantage en verwerpen die aalmoes. Temeer omdat verdere stappen onzeker en onduidelijk zijn, én omdat de werkgeversorganisaties deze minieme verhoging koppelen aan een ingreep op de opzegvergoedingen.

Vandaag ligt het interprofessioneel minimumloon in België op €10 bruto per uur, of €1.655 bruto per maand. Daarmee kan niemand op een waardige manier leven. Daarom konden we nooit akkoord gaan met een schamele verhoging van 1,1% of 10 eurocent bruto per uur zoals die voor de zomer in het ontwerp van interprofessioneel akkoord stond.

Het nieuwe voorstel in de Groep van 10, die de toponderhandelaars van vakbonden en werkgevers bijeenbrengt, gaf blijk van weinig respect voor werknemers met een minimumloon.

• **Geen enkele garantie op meer dan de verhoging met 1,1%.**

Dat is onvoldoende. Wij kunnen niet akkoord gaan met een aalmoes van 10 eurocent per uur, waarbij de werkgevers zich wat gemoedsrust kopen en wij geen garanties hebben op een verdere stijging. Het moet

meer zijn. Zeker als je ziet hoe het minimumloon de laatste tien jaar is achteruitgegaan. Het voorstel dat tot voor kort op de tafel van de onderhandelaars lag, namelijk 3,5% (1,1% nu en 2,4% in april), is voor ons een minimum als eerste stap.

• **De werkgeversorganisaties willen tegelijkertijd knippen in de opzegvergoedingen.**

Ze willen nu snel een akkoord om een deel van de opzegvergoedingen om te zetten naar opleiding (bovenop de 4 weken die daarvoor al voorzien zijn). Zo zouden ze de in de wet voorziene sancties voor bedrijven vermijden, terwijl de ontslagen werknemers zouden moeten inleveren op hun opzegvergoeding en zelf hun herscholing moeten bekostigen. Voor het ABVV kan het niet dat een verhoging van het minimumloon gekoppeld wordt aan het inkorten van de opzegvergoeding van andere werknemers. Wij gaan echt niet de koopkracht van de ene werknemer uitspelen ten opzichte van de bescherming van de andere.

Dit voorstel konden we niet verdedigen. Wij blijven gaan voor een deftige verhoging van de laagste lonen. Wij brengen dit voortdurend aan de agenda. Al geruime tijd voeren wij breed actie voor een verhoging van het minimumloon naar €14 per uur of €2.300 per maand (zie hiernaast) en we zullen dat blijven doen.

Gratis inkomkaarten voor de Nationale Vrouwendag

- 'Samen feminist, nu voor morgen'
- 48ste Nationale Vrouwendag met lezingen, workshops, expo, samen met Ladies in Red (ABVV, zij-kant, fos en Viva-SVV) ...
- 11 november van 11u t.e.m. 18.15u in 't Werkhuys Zegelstraat 13 in Borgerhout
- programma en inschrijving: www.furia.be
- Wij bieden gratis een aantal inkomkaarten aan. Stuur een mailtje naar martine.vandevenne@abvv.be en wij laten jou weten of je bij de gelukkigen bent!

Vacatures

Federaal ABVV zoekt:

- Senior Java Developer (v/m)
- Economisch adviseur (v/m)

Vlaams ABVV:

- Coördinator Linx+

➔ alle info op www.abvv.be/vacatures

Seksisme op de werkvloer

Getuige van ongewenst seksueel gedrag of van seksistische opmerkingen? Zou je het gedrag oké vinden als het om je vrouw, je dochter, je kind ging? Hoe zou jij je voelen als je zelf zo behandeld werd?

Lingeriesetje als welkomstcadeau?

Waarom en hoe we seksisme op de werkvloer moeten en kunnen bestrijden.

Seksisme en ongewenst seksueel gedrag doen zich nog steeds op grote schaal voor, ook op de werkvloer. De #MeToo-beweging is daar een illustratie van. Het Federaal Vrouwenbureau nodigde de organisatie Jump uit om enkele workshops te geven over hoe onaanvaardbaar gedrag en seksisme op het werk aan te pakken.

Ongewenst seksueel gedrag is elk ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie, met als doel of gevolg het aantasten van de waardigheid van een persoon of het scheppen van een omgeving die bedreigend, vijandig, beledigend, vernederend of kwetsend is.

Van stereotype tot seksisme

Seksisme begint vaak met vooroordelen over vrouwen en mannen: overtuigingen op basis van groeps-karakteristieken die we veralgemenen en die op hun beurt kunnen leiden tot negatieve attitudes. Omgezet in daden bevestigen ze een ongelijke (niet-gerechtigde) behandeling. Dat is discriminatie. Het is belangrijk vooroordelen te ontcijferen en ontkrachten.

Drie vormen van seksisme

- Openlijk seksisme wordt geassocieerd met macho-

gedrag en vrouwenhaat, bedoeld om te kwetsen en te kleineren. "Vrouwen kunnen geen grote verantwoordelijkheden aan." Of: "Ze is er geraakt omdat ze met haar baas het bed is ingedoken." Discriminatie hier is bijvoorbeeld weigeren vrouwen aan te stellen in bepaalde functies of geen vrouwen aanwerven in hun vruchtbare leeftijd.

- Subtiel seksisme is een meer gecamoufleerde en sociaal aanvaardde vorm. "Zij heeft haar regels zeker?" of "Ze is blond, wat verwacht je dan?" Het zijn zogezegd 'grapjes'. Maar ook: "Ga je de combinatie van werk en gezin nog aankunnen?" Of mannen die op neerbuigende manier uitleggen aan vrouwen wat ze al weten of hen vaker onderbreken tijdens vergaderingen of ideeën van vrouwen overnemen en de verdienste aan zichzelf toekennen...
- Goedbedoeld seksisme is 'vriendelijk' maar neerbuigend. Bijvoorbeeld: "Maar ja schatje, ga nu maar naar huis naar je kindjes." Of opmerkingen over vrouwen die niet beantwoorden hardnekkige stereotypen (gevoelig zijn, goed kunnen luisteren, nauwkeurig zijn): "Zij gedraagt zich erger dan een man."

”

We werken al vijftien jaar samen. 't Is nu wel eens tijd dat ik je borsten zie

Seksisme blijft niet zonder gevolgen

De strijd tegen seksisme is zeer belangrijk.

- **Seksisme is overall.** In Europa werd 94% van de vrouwen op het werk ermee geconfronteerd, in de vorm van opmerkingen of gedrag dat hen wegens hun geslacht als minderwaardig bestempelt. Seksisme woedt dus ook in jouw organisatie en heeft een negatieve invloed op vrouwen én mannen.
- **Seksisme tast de gezondheid van slachtoffers en hun veiligheid op het werk aan.** Seksisme leidt bij de slachtoffers tot boosheid, depressie, schaamte, schuldgevoel en kwetsbaarheid. Daarenboven zijn seksistische opmerkingen en gedrag een ideale voedingsbodem voor intimidatie en seksueel geweld. In 83% van de gevallen praten slachtoffers er niet over met hun directie of leidinggevende omdat ze denken dat dit nergens toe leidt.
- **Seksisme tast de prestaties van de organisatie aan.** Uit onderzoek blijkt dat slachtoffers van seksistische opmerkingen of gedrag hun cognitieve prestaties zien dalen. Ze durven er niet over spreken en vinden weinig steun. Dit leidt tot stijgend absentieisme, personeelsverloop en het schaadt de teamgeest.
- **Seksisme tast het imago van de organisatie sterk aan.** Eén imagocrisis op vijf bij ondernemingen is gelinkt aan seksisme (seksistische communicatie of onthullingen van onaanvaardbaar gedrag).
- **Seksisme is strafbaar.** In België is discriminatie op grond van geslacht, intimidatie en seksueel geweld verboden en strafbaar. De werkgever moet waken over de gezondheid en veiligheid van alle werknemers.
- **Ook mannen hebben te maken met seksisme.** Genderstereotypen voeden seksisme en ook mannen worden geïsoleerd. “Hij is te zacht voor die functie.” “Hij heeft geen ballen aan zijn lijf.” “Wat een mietje.”
- **Seksisme ondermijnt het beleid voor gelijkheid v/m en respect op het werk.** Het heeft geen zin vrouwelijk talent aan te werven en op te leiden als het heersend seksisme hun vertrouwen schaadt. Integendeel, de strijd tegen seksisme bevordert een beleid voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen op het werk.

”

Als een vrouw in de ondernemingsraad zit, wordt van haar verwacht dat zij de koffie rondbrengt

aanvoelt of je doet afzonderen moet je zo snel mogelijk reageren. Praat erover, richt je tot je leidinggevende, doe een beroep op getuigen, verzamel bewijsmateriaal, zoek andere bondgenoten (vakbondsafgevaardigde, vertrouwenspersoon, diversiteitsverantwoordelijke, vrouwennetwerken...). Maar vooral, hou vol en blijf aan het werk. Teveel slachtoffers vluchten weg om de confrontatie te vermijden of door gebrek aan steun en worden zo dubbel gestraft.

Getuige?

Als getuige ben je betrokken partij in de strijd tegen seksisme en moet je ook zo snel mogelijk reageren. Laat je afkeur merken, kaart het incident aan bij de directie of andere bondgenoten, blijf met het verhaal van het slachtoffer niet zitten en vraag steun hiervoor.

Vakbondsafgevaardigde?

Als vakbondsafgevaardigde heb je een rol te spelen in de strijd tegen seksisme. Zorg ervoor dat slachtoffers van seksueel geweld weten dat ze bij jou terecht kunnen. Trek hun verhaal niet in twijfel en minimaliseer nooit de ernst van de feiten. Stel hen gerust en praat hun schuldgevoel uit het hoofd. Steun hen om hun rechten te doen gelden en verwijst hen door naar gespecialiseerde verenigingen en de bedrijfsarts. Maak van seksisme een prioriteit in het CPBW (risicoanalyse en preventie maatregelen) en start een campagne op en betrek er ook mannen in: affiches, waarschuwingen rond gezondheid en veiligheid op het werk, via enquêtes... In elk gewest zijn er diversiteitsconsulenten. Doe er een beroep op.

Leidinggevende?

Als leidinggevenden zich seksistisch gedrag mogen veroorloven, verspreidt dit zich naar de hiërarchisch ondergeschikten en steeds verder in de hele organisatie. De directie mag hier niet blind voor zijn en moet consequent streng optreden. Dit is in ieders belang.

Directie?

Een cultuur van respect draagt bij aan de productiviteit en het imago van de onderneming. Het management moet het voorbeeld geven en duidelijk communiceren en sanctioneren indien nodig. Sommige bedrijven hanteren een nultolerantie inzake seksisme. Maak als werkgever gevallen van seksisme of onaanvaardbaar gedrag (en wat er tegen gedaan werd) anoniem bekend op bijvoorbeeld het intranet of in een nieuwsbrief. Zo weten de werknemers dat er iets tegen gedaan wordt. ■

Zwijgen is geen optie,
handelen is de boodschap

Slachtoffer?

Als seksistisch gedrag je ongemakkelijk doet voelen of je choqueert, je waardigheid aantast, agressief

Sociale dumping

Bescheiden eerste stap naar een Europese arbeidsinspectie

Met de oprichting van de Europese Arbeidsautoriteit ELA wil Europa landen ondersteunen om misbruik en uitbuiting tegen te gaan van werknemers die in een ander EU-land werken. Samen met de andere Europese vakbonden zien we dit als een eerste bescheiden stap. De Europese Arbeidsautoriteit moet immers voldoende en dus meer autoriteit krijgen.

In de Europese Unie werken gemiddeld 17 miljoen mensen in een ander land dan het hunne. Door de verschillen in lonen, sociale zekerheid en belastingen, én door de gaten in de wetgeving profiteren malafide werkgevers door werknemers uit te buiten aan hongerlonen en in mensonwaardige omstandigheden. Er is allerlei misbruik: schijnzelfstandigheid, onterechte detacheringen, postbusbedrijven die letterlijk niet meer zijn dan een postbus... Dit heet sociale dumping, komt in alle sectoren voor maar is het meest zichtbaar in transport, bouw, schoonmaak, bewaking, metaalindustrie, callcenters en informatica.

Goed begin, niet voldoende

Europa reageerde eindelijk door in 2017 te beslissen een Europese Arbeidsautoriteit op te richten, een instelling die over de landsgrenzen heen sociale dumping zou kunnen bestrijden.

Deze instelling is nu, midden oktober 2019, effectief opgestart. De Europese Arbeidsautoriteit zetelt in Bratislava (Slowakije) en moet samenwerking bevorderen en afspraken tussen de nationale overheden mogelijk maken. En dit op basis van hun goede wil. Dat is een begin. Een goed begin, maar lang niet voldoende.

De Europese Arbeidsautoriteit heeft geen bindende bevoegdheid en zal hoogstens kunnen bemiddelen in geval van een grensoverschrijdend geschil. Landen zullen een voorgestelde inspectie kunnen weigeren.

Het beperkte kader (144 personeelsleden voor 17 miljoen werknemers) en het krappe budget voor een Europese instelling (50 miljoen) illustreren een gebrek aan ambitie, dat we ook terugvinden in de politieke verklaring van de nieuwe Europese Commissie die hierover met geen woord rept. ■

De strijd tegen sociale dumping vereist krachtige maatregelen en mag niet afhangen van de goede wil van de lidstaten. Wij en de andere Europese vakbonden willen een Europese Arbeidsautoriteit met echte autoriteit, met de bevoegdheid en de slagkracht van een Europese sociale inspectie. Enkel zo kunnen praktijken van sociale dumping daadwerkelijk bestreden worden. Ook in eigen land ijveren we overigens voor een versterking van de inspectiediensten op het vlak van personeel, middelen en bevoegdheden.

”

Sterke inspectiediensten cruciaal in strijd tegen sociale dumping

Werknemers verliezen

De buitenlandse werknemers worden misbruikt, maar ook voor de Belgische werknemers zijn de negatieve gevolgen enorm. De oneerlijke concurrentie kost jobs of opdrachten waardoor mensen op economische werkloosheid komen te staan en zet de toon voor een moordend tempo, voortdurende flexibilisering en een verhoogd risico op ongevallen. De enige winnaars in dit verhaal? De kwaadwillige bazen die de werknemers uitbuiten.

De nationale sociale inspecties zijn vaak machteloos. Bij gebrek aan samenwerking tussen de lidstaten hebben die niet altijd de middelen om te controleren of werkgevers uit andere landen wel in orde zijn. Sommige lidstaten profiteren hiervan, andere hebben eronder te lijden en klagen de problematiek aan. De Europese vakbonden, met het ABVV op kop, klagen dit al langer aan.

STERK WERK OF FLUTJOB?

Wat is de impact van je job? Hoe beïnvloedt je werk je leven? Vul onze enquête in en wij gaan aan de slag met de resultaten.

Jouw ervaring is belangrijk.

Jouw mening is van tel.

Duizenden werknemers hebben onze eerdere enquêtes 'Technostress' (in 2013) en 'Modern Times?' (in 2014 en 2017) ingevuld.

De nieuwe editie van onze enquête Modern Times bevat naast vragen over flexibiliteit, stress, evenwicht werk-privé ook vragen over mobiliteit, loon, nieuwe vormen van werkorganisatie, vorming ...

Met jouw medewerking kunnen we de evolutie van de resultaten sinds 2014 in kaart brengen.

- invullen duurt slechts 10 minuten
- gegevens worden strikt vertrouwelijk verwerkt
- anonimiteit en privacy blijven steeds gegarandeerd

Surf naar www.abvv.be/enquete

Vlaams regeerakkoord laat te veel mensen links liggen

Het nieuwe Vlaamse regeerakkoord van N-VA, Open Vld en CD&V vertoont blinde vlekken en schiet tekort in antwoorden. Dat oordeelt het Vlaams ABVV.

” Dit wordt een besparingsregering

Nee, van een warme, sociale bocht is er lang geen sprake. Met de begroting erbij is het duidelijk: dit wordt een kille besparingsregering. De extra middelen die de regering zegt te voorzien voor de zorgsectoren worden gehaald uit ... besparingen binnen die sectoren zelf. Met het beloofde geld om de wachtlijsten weg te werken springt men ook niet ver.

Zondebokbeleid

Wel duidelijk is dat deze regering het sociaal beleid inzet als een middel om te verdelen in plaats van te verbinden: het wij-zij denken viert hoogtij. Deze regering kiest voor een zondebokbeleid. Talloze maatregelen leggen de basis voor een onderscheid tussen eerste- en tweederangsburgers. Verontrustend, vindt het Vlaams ABVV. Nieuwkomers krijgen flink wat drempels opgeworpen. De toegang tot sociale voordelen wordt beperkt. De regels voor inburgering worden verstrengd. Maar het sociaal beleid zelf gaat er voor iedereen op achteruit, niet op vooruit.

Daartegenover staat een schrijnend gebrek aan ambitie: in armoede, bij het terugdringen van de klimaatopwarming, op het vlak van openbaar vervoer en mobiliteit. De ambitie voor een klimaatneutraal Vlaanderen wordt teruggeschroefd. We behoren stilaan als regio tot het clubje van landen dat op de klimaatrem staat. Ook inzake het terugdringen van de armoede of het verbeteren van de werkbaarheid van onze loopbanen blinkt deze regering uit in een gebrek aan ambitie. Het aanbod van De Lijn zal verder worden kapotgemaakt.

Het activeringsbeleid - de controle en begeleiding van werklozen - wordt strenger. De VDAB moet nu ook niet-actieven gaan opsporen en activeren (zieken, huisvrouwen en -mannen, mensen met een leefloon...). Er komt een verplichte gemeenschapsdienst voor wie langer dan twee jaar geen werk vindt. Maar werkgevers meer op hun verantwoordelijkheden wijzen, daar haalt deze regering dan weer haar neus voor op...

Aanval op overheid en middenveld

Het grote strijdtoneel van deze regering is ongetwijfeld de overheid en het middenveld. Zowel de rol van de overheid als de mogelijkheden tot inspraak van het middenveld wil deze regering fundamenteel hervormen - lees: inperken.

Voor de overheid betekent dat een aanval op het ambtenarenstatuut, besparingen, reorganisatie en doorgedreven digitalisering van de dienstverlening. Voor het middenveld betekent dat het hertekenen van subsidieregels, adviesraden en instellingen (zorgkassen, kinderbijslagfondsen, adviesraden, minderhedenvzw's, armoedeorganisaties, onderwijskoepels ...).

Volgens het Vlaams ABVV is dit een zorgwekkend regeerakkoord dat het leven van gewone burgers, werknemers en werklozen in Vlaanderen niet zal verbeteren. ■

10 opvallende maatregelen

- Verplichte gemeenschapsdienst na twee jaar werkloosheid
- Fiscale aftrekt dienstencheques vermindert naar 20 procent
- Oudere werknemers worden duurder voor de werkgever
- Woordbreuk over de kinderbijslag: bedrag voor derde kind wordt niet geïndexeerd
- Werkzoekenden krijgen moeilijker toegang tot kinderopvang
- Verplichte inburgeringstest voor nieuwkomers wordt betalend
- Woonbonus wordt afgeschaft vanaf 1 januari 2020
- Wie sociale woning wil moet minstens vijf jaar in gemeente wonen
- Openbare omroep VRT verliest 250 jobs
- Vlaanderen schrappt doelstelling om klimaatneutraal te zijn tegen 2050

Klimaatkameraad op de werkvloer

Betere werkomstandigheden en lager energieverbruik met leds

Marcella, Ann en Isaura, ABVV-delegees voor Horval bij Chocolaterie Ickx, vertellen ons er meer over.

Hoe gingen jullie tewerk?

“We vingden vanop de werkvloer signalen op over problemen met de verlichting. Sommige lampen werkten niet meer of knipperden. Er waren ook enkele donkere hoeken. We brachten dit ter sprake op het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW). Er kwam een rondleiding met de preventieadviseur, die ook metingen uitvoerde. De werkgever besliste hierdoor om over te gaan tot een volledige ‘relichting’ (het energiezuinig aanpassen van de verlichting) en alle tl-lampen meteen te vervangen door ledverlichting.”

Bij Chocolaterie Ickx plaatsten onze ABVV-delegees de verlichting op de agenda van het sociaal overleg. Dit leidde tot een investering van de werkgever in ledverlichting met positieve gevolgen voor de werkomstandigheden, de elektriciteitsfactuur van het bedrijf en onze planeet.

voor inspraak. HR-directeur Jan Van Hyfte bevestigt: “The Chocolate Family, een familiebedrijf dat inmiddels uitgroeide naar 220 vaste medewerkers, kiest voor een beleid dat erop gericht is om iedereen op een gezonde en duurzame manier te laten werken. We staan dan ook open voor investeringen die voor bedrijf en werknemer een stap vooruit zijn.”

Hebben jullie nog tips voor andere syndicalisten?

“Het overleg over het jaaractieplan (JAP) staat binnenkort op de agenda van het CPBW. Het JAP is een goede gelegenheid om thema's die een invloed hebben op de werkbaarheid van het werk, zoals ergonomie of verlichting, ter sprake te brengen. We doen dit regelmatig en stellen vast dat die suggesties ook vaak door de werkgever worden aangepakt. Een ander nuttig instrument is onze eigen syndicale ideeënbus die we gebruiken om sneller op te pikken wat er leeft op de werkvloer. Het gebeurt dat we de briefjes uit de bus meenemen naar het Comité om duidelijk te maken dat veel collega's onze bezorgdheid delen.” ■

”

Het JAP is een goede gelegenheid om thema's als ergonomie of verlichting ter sprake te brengen

Wat waren de resultaten van de relichting?

“De resultaten waren spectaculair: de donkere hoeken verdwenen en het is een stuk aangenamer op de werkvloer. Er kwamen positieve reacties van de collega's. Bovendien is het voor de werknemers ook makkelijker om hun job uit te voeren. Kleur is heel belangrijk in onze sector en goede verlichting helpt daarbij. Het energieverbruik daalde met meer dan de helft.”

Hoe verloopt de samenwerking in het sociaal overleg op jullie bedrijf?

“Goed, we hebben een goede samenwerking met het ACV en kunnen zo sterker de belangen van onze collega's verdedigen. De werkgever staat ook open

Meer duurzame ideeën voor het JAP vind je in onze ‘Inspiratiegids voor een groener bedrijf’. Download op www.klimaatkameraad.be. Voor vragen of ondersteuning, contacteer milieu@vlaamsabvv.be.

IK BEN KLIMAAT
KAMERAAD.BE

POWERED BY VLAAMS ABVV

Re-integratie: samen op zoek naar meer aangepast werk

Er zijn helaas op bijna elke werkvloer langdurig zieken. De re-integratiewetgeving verplicht werkgevers jaarlijks het re-integratiebeleid te bespreken én te evalueren in het CPBW. Onze ABVV-diversiteitsconsulenten ondersteunen delegees om zich hierop voor te bereiden. Aangepast werk is één van de sleutels bij re-integratie van langdurig zieke werknemers.

Als ABVV-delegee kan je op het sociaal overleg bespreken hoe collega's na hun ziekte terug aan het werk kunnen. Samen met de delegees zoeken onze diversiteitsconsulenten mee naar aangepast werk. Er zijn namelijk veel aanpassingen mogelijk: aanpassingen van de werkpost en de werkomgeving

(ergonomische werkposten, aangepaste beeldschermen...), aanpassingen van de werktijd (thuiswerk, telewerk, glijdende uren...), aanpassing van de taken (meer taakvariatie, een aantal zware taken (tijdelijk) schrappen...), en zelfs aanpassing van de arbeidsorganisatie (in een ander team, bijkomende aanwervingen...). ■

Contacteer onze consulenten

- **ABVV-regio Antwerpen**
03 220 67 13 - diversiteit.antwerpen@abvv.be
- **ABVV Mechelen+Kempfen**
014 40 03 60 - diversiteit.mechelenkempfen@abvv.be
- **ABVV Vlaams-Brabant**
016 27 04 92 - diversiteit.vlaamsbrabant@abvv.be
- **ABVV Limburg**
011 28 71 52 - diversiteit.limburg@abvv.be
- **ABVV Oost-Vlaanderen**
09 265 52 65 - diversiteit.oostvlaanderen@abvv.be
- **ABVV West-Vlaanderen**
056 24 05 58 - diversiteit.westvlaanderen@abvv.be
- **Vlaams ABVV diversiteitswerking**
02 506 86 72 - diversiteit@vlaamsabvv.be
www.abvvdiversiteit.be

Infosessies voor werkzoekenden

Bij onze ABVV-Werklozenwerking (Vorming & Actie vzw) kan je in groep infosessies volgen die je sterker maken als werkzoekende. Zo'n infosessie duurt maximum drie uur.

Werkloos en deeltijds werken

Tijdens deze infosessie krijg je extra informatie over het statuut 'deeltijds werken met behoud van rechten' en de inkomensgarantie-uitkering, over je rechten en plichten en over alle papieren die je moet invullen. Er is voldoende ruimte om vragen te stellen.

- **6 november om 14u:**
ABVV, Korte Torhoutstraat 27, Leper
- **10 december om 14u:**
Bond Moyson, August Debunnestraat 49, Menen
- **17 december om 14u:**
ABVV, Zilverstraat 43, Brugge
- **19 december om 14u:**
ABVV, J. Peurquaetstraat 27, Oostende

➔ Info en inschrijven bij Annelies Depoortere (051 26 00 91) of Kathleen Vanneste (051 26 00 93).

Je rechten en plichten als interimkracht

Tijdens deze infosessie krijg je informatie over je arbeidsovereenkomst, proefperiode, loon, vakantiegeld, verlof, feest- en vakantiedagen, wat bij ziekte, wat bij periodes van werkloosheid ...

- **6 november om 13.30u:**
Ommeganckstraat 53 (grote zaal gelijkvloers), Antwerpen
 - **12 november om 9u:**
Bond Moyson, August Debunnestraat 49, Menen
 - **19 november om 9u:**
ABVV Gebouw, Zilverstraat 43, Brugge
- ➔ Info en inschrijven:
- Antwerpen: 03 220 66 13
 - West-Vlaanderen: 051 26 00 91 of 051 26 00 93.

Meer info over ons volledig aanbod op www.vlaamsabvv.be/werklozenwerking

Frustraties op het werk?

3 tips voor een betere werksfeer

Ruzie met je baas? Teveel werk?
Geen vast contract? Roddelende collega's?
Slechte werkuren? Er zijn veel oorzaken van
frustraties op het werk. Dit kan leiden tot
een ongezonde werksfeer.

Zit je zelf ook met frustraties op je werk? Negeer deze negatieve emoties niet, want dat zorgt voor meer stress. Met deze drie tips doe je er zelf iets aan.

1 STOOM AFBLAZEN

Stoom afblazen lucht op. Dit kan door over je frustraties te praten met mensen in je omgeving. Let wel op dat je niet voortdurend in herhaling valt. Ook sporten of doen wat je graag doet, geeft energie. Heb je het gevoel dat je niet kan stoppen met klagen? Dan is tip 2 iets voor jou.

2 VOLG LOOPBAANBEGELEIDING

Ontdek samen met een ABVV-loopbaanbegeleider wat je kan doen om terug met plezier te gaan werken. Tijdens de intake staan we stil bij de oorzaak van je frustraties en welke verandering je wenst. Via oefeningen en gesprekken kijken we naar wie je bent en wat je nodig hebt. Je leert jezelf beter kennen. Vanuit die zelfanalyse ontdek je mogelijkheden om je situatie te verbeteren.

3 SLIM OMGAAN MET JE BAAS

Wil je iets veranderen aan de frustraties op het werk? Dan moet je erover durven praten met je werkgever. Daarvoor heb je een flinke dosis zelfvertrouwen nodig. Assertief zijn betekent dat je durft uitkomen voor je mening, maar met respect voor de ander. De loopbaanbegeleider kan je goed voorbereiden om zelf het gesprek aan te gaan. Zo weet je wat je precies wil vragen en hoe je dat het best aanpakt. ■

Frustraties op je werk?

Maak een afspraak op www.abvvloopbaanbegeleiding.be

Voor meer informatie of een gratis kennismakingsgesprek:
www.abvvloopbaanbegeleiding.be of 02 289 01 33.

“Donderdag? Kan ik niet. Ik heb een debat!”

Vorige maand is de Vakbondsschool* van start gegaan met een nieuw concept van donderdagse debatavonden! Het idee? Ruimte maken voor reflectie en debat, toegankelijk voor iedereen, om actuele onderwerpen te helpen ontcijferen. Tussen ecologische en sociale urgentie, en aan de vooravond van belangrijke sociale verkiezingen, zijn er heel wat onderwerpen die brandende vragen oproepen.

Om de reflectie te voeden over de grote vragen die onze samenleving doorkruisen, heeft de Vakbondsschool een prikkelend programma van debatavonden samengesteld. Donderdagen die je alvast in je agenda kan aanstippen voor een boeiend najaar vol engagement. Een excuus is snel gevonden. “Donderdag? Kan ik niet. Ik heb debat!”

Een nieuw programma... en vooral een nieuwe locatie. Dit jaar vinden de donderdagdebatten van de Vakbondsschool plaats in DK, de nieuwe strijdvaardige hotspot in Sint-Gillis van Actrices & Acteurs des Temps Présents. Een bijkomende gelegenheid om contacten aan te knopen in het hart van de stad.

Aandacht: verhuizing van ACOD-Brussel

Vanaf 4 november onthaalt ACOD-Brussel zijn leden in een nieuw kantoor. Dat bevindt zich aan de Emile Jacqmainlaan 20 in 1000 Brussel. De diensten zijn niet toegankelijk van dinsdagmiddag 29 oktober tot 4 november. Meer info op www.cgspacod.brussels/nl.

Overzicht van de komende avonden

- **7 november:** Avond Fureur de lire: “Deux degrés. Les sociétés face au changement climatique” van Edwin Zaccai

Debat over de maatschappelijke hervormingen die nodig zijn om de klimaatverandering het hoofd te bieden, op basis van het boek van Edwin Zaccai (ULB, IGEAT). De eerste 30 aanwezigen ontvangen gratis een exemplaar van het boek!

- **28 november** “Werken, ja. Lijden, nee.”

Het Brusselse luik van de campagne 2019 van CEPAG. Nu al meer dan tien jaar geleden kaartten de werknemers in opleiding bij CEPAG de achteruitgang van hun werkomstandigheden en een groeiende precarisering aan... zodanig zelfs dat hun werk ondragelijk werd. Deze campagne van CEPAG stelt die situatie aan de kaak door het woord te geven aan de werknemers zelf. Werk met respect voor de werknemers, dat is de wereld en de maatschappij veranderen (meer info op: www.cepag.be).

- **12 december:** “Jongeren, werklozen, Artikel 60'ers, enz. Allemaal schuldig?”

Korte theateranimatie gevolgd door een debat over de moeilijkheden die jongeren en werklozen onderkennen op de arbeidsmarkt, in aanwezigheid van Yves Martens (Collectif Solidarité contre l'Exclusion). Georganiseerd door Groep Resiste! (collectief van militante werklozen) en de Brusselse ABVV-jongeren.

De Brusselse Vakbondsschool verwacht jullie talrijk op deze drie laatste afspraken van het jaar 2019! Bijkomende informatie vind je op de website www.centraleculturellebruxelloise.be.

De Brusselse Vakbondsschool is een initiatief van CCB (Centrale Culturelle Bruxelloise), met de steun van ABVV-Brussel, CEPAG (Centre d'Education Populaire André Genot) en de Franse Gemeenschap. ■

Onze sociale zekerheid is al 75 jaar een paraplu tegen ongelijkheid. Dit monument verdient bescherming.

Uit welke hoek waait de wind?

De toestand van het land, dat gaat over meer dan bruto nationaal product en economische groei. Op welke manier evolueert je loon en is dat wel hoe het hoort? Terwijl jij het moeilijk hebt om de eindjes elke maand aan elkaar te knopen, gaat het andere groepen in de samenleving misschien wél voor de wind? Die 'jobs jobs jobs' waarover we zo veel horen, wat voor banen zijn dat? Hoe zien die contracten eruit en zijn het wel volwaardige jobs?

De sociaaleconomische barometer van het ABVV is een jaarlijkse reality check. Je hoort wel eens dat je met statistieken alles kan bewijzen. Daarom schermt een minister graag met een hogere werkzaamheidsgraad, zonder erbij te vertellen dat het aantal onzekere contracten toeneemt. Diezelfde minister - of één van zijn collega's - zal je misschien ook zeggen dat je loon toeneemt, terwijl België de traagste loonstijging kent van de hele Europese Unie.

Als vakbond vechten wij al 75 jaar voor meer gelijkheid, door middel van sociaal overleg en via de sociale zekerheid, één van de monumenten van onze samenleving. Die sociale zekerheid zorgt voor meer gelijkheid en minder armoede, maar staat ook onder druk, vooral door opdrogende inkomsten, ingegeven door slecht beleid.

Om maar te zeggen: een reality check is op zijn plek. We leggen de situatie bloot die achter de cijfers en procenten schuilgaat. We bekijken van nabij de koopkracht van de Belgische gezinnen, de kwaliteit van werk en ongelijkheid.

➔ De volledige barometer download je op www.abvv.be/brochures

KOOPKRACHT

We werken harder, maar wat brengt het op?

Onze lonen vertegenwoordigen een steeds kleiner wordend deel van onze economie.
Hoe komt dit en wat doen we eraan?

Gelukkig hebben we in ons land nog een automatische indexering van de lonen. Dat wil zeggen dat op regelmatige tijdstippen ons loon wordt aangepast aan de stijgende prijzen van goederen en diensten. Zo lang het nog duurt, want de automatische loonindexering staat onder druk vanuit rechtse hoek. De indexesprong van de regering-Michel - waardoor onze lonen voor één keer niet werden aangepast aan de stijgende prijzen - was daar een illustratie van, en de werknemers dragen er een hele carrière de gevolgen van.

Ondanks de automatische index gingen de reële lonen er in België met 2,4 procent op achteruit sinds 2014. Dat wil zeggen dat 100 euro die je vandaag verdient minder waard is dan 100 euro die je in 2014 verdiende. In Duitsland gingen de lonen er over dezelfde periode met bijna zeven procent op vooruit, in Frankrijk en Nederland met meer dan drie procent.

Minimumloon

Het is hoog tijd voor een aanzienlijke verhoging van het minimumloon. Daarom voert het ABVV nu al geruime tijd campagne onder de noemer 'Fight for €14', een strijd voor een minimumloon van veertien euro bruto per uur. Dat is nodig om waardig te leven.

We zien helaas dat het minimumloon steeds minder waard wordt. Op zeventien jaar tijd ging het minimumloon met zo'n acht procent achteruit ten opzichte van het mediaanloon (de helft van de bevolking verdient meer dan het mediaanloon, de andere helft verdient minder).. België is naast Griekenland het enige land in de Europese Unie waar het minimumloon aan waarde verloor tussen 2010 en 2019. Dat is onaanvaardbaar.

Subsidieslurpen

In een rechtvaardige economie loopt de stijging van de lonen gelijk aan die van de productiviteit, hetgeen

we met z'n allen produceren gedurende een bepaalde periode. De afgelopen decennia zien we dat de loonstijging flink achterop hinkt. De eigenaars van de fabrieken - de aandeelhouders dus - zien hun inkomsten sneller toenemen dan zij die de fabrieken doen draaien, de werknemers.

Bedrijven en aandeelhouders zien hun inkomsten dus toenemen. En nog geen klein beetje. Tussen 1996 en 2017:

- stegen lonen en sociale bijdragen met 98%
- stegen bedrijfsopbrengsten met 151%
- en namen de uitgekeerde dividenden toe met zo maar even 216%

Het is des te schokkender omdat ondernemingen nu al jaren gepamperd worden met fiscale cadeaus: indexesprong, lagere vennootschapsbelastingen, lagere patronale bijdragen, loonsubsidies, enzovoort. ■

Het evenwicht tussen arbeid en kapitaal is zoek. Een steeds groter deel van de economische koek gaat naar aandeelhouders en grootverdieners. Werknemers en zeker de laagste lonen boeten aan inkomen in.

Daarom vragen wij dringend:

- dat de overheid de sociale gesprekspartners vrij laat onderhandelen over lonen.
- dat niet (meer) geraakt wordt aan de automatische loonindexering en anciënniteitsbarema's;
- constructieve stappen in de richting van een minimumloon van 14 euro, het minimum om waardig te leven;

ONGELIJKHEID

Voor sommigen is het altijd net iets meer

Onze sociale zekerheid is er voor iedereen – vroeg of laat krijg je ermee te maken, dat staat vast – en het is de beste dam tegen ongelijkheid. Toch wordt onze samenleving ongelijker.

Krimpende middenklasse

Gezinnen die zich in het midden van de inkomensverdeling bevinden, behoren tot de middenklasse. Die groep wordt kleiner, terwijl de groepen die als 'arm' en als 'rijk' worden geklasseerd, groeien. De extremen nemen dus toe. Nochtans is een stevige middenklasse een belangrijke pijler van een gezonde economie en samenleving. Een krimpende middenklasse is dus geen goed teken.

Toplonen daarentegen, die gaan er nog steeds op vooruit. De CEO's van de Bel-20 gingen er in 2018 ruim 13 procent op vooruit. Dat komt nog bovenop het feit dat ze hun inkomsten gedeeltelijk verstoppen in managementvennootschappen, waardoor het niet eens wordt meegerekend. Voor sommige politici lijkt dat allemaal nog niet genoeg. Toen enkele weken geleden de discussie losbarstte over de verloning van Dominique Leroy, topvrouw van overheidsbedrijf Proximus, pleitten sommigen binnen Open Vld, CD&V en N-VA openlijk voor afschaffing van het loonplafond voor overheidsmanagers. Volgens hun zou niemand de job nog willen uitvoeren voor een schamele 900.000 euro per jaar.

Een inkomen en toch arm

Het fenomeen van de 'working poor' kenden we lang vooral vanuit Amerikaanse films, met mensen die twee of zelfs drie jobs doen om dan nog met veel moeite rond te komen. Maar het komt ook steeds meer bij ons voor.

Een kwart miljoen werkende Belgen loopt een hoog risico op armoede of sociale uitsluiting. Deze groep verdient minder dan 60 procent van het mediaanloon (ongeveer 3.100 euro bruto). Dat is vijf procent van de 4,8 miljoen werkenden in ons land. De afgelopen tien jaar steeg het aantal werkende armen met meer dan 16 procent.

Bij de gepensioneerden en de Belgen die leven van een uitkering zitten ook heel wat armen. Dat hoeft niet te verwonderen. De Belgische pensioenen horen bij de

laagste van Europa. Het gemiddeld wettelijk pensioen in België ligt op 1.395 euro voor een man en 943 euro voor een vrouw. De gemiddelde maandelijkse kostprijs van een rusthuis ligt een pak hoger: 1.640 euro. Het wettelijk minimumpensioen is te laag. Het minimumpensioen na een volledige carrière bedraagt voor een alleenstaande 1.249 euro. Dat is net een fractie boven de Europese armoedegrens.

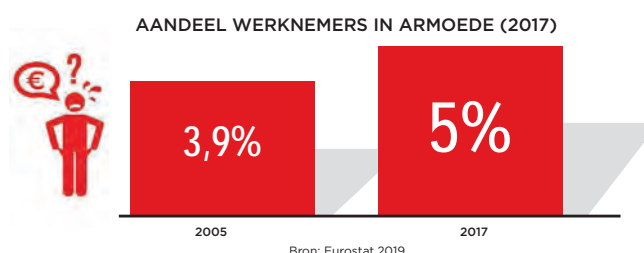
Hetzelfde geldt voor de sociale minima, de uitkeringen. Die zijn te laag, en beschermen dus niet langer tegen armoede. De vorige regering beloofde in het regeerakkoord om de uitkeringen op te trekken tot de armoedegrens. Die belofte werd eind 2017 schaarmlaas naar de prullenmand verwezen. Bovendien gebruikte de regering slechts 60 procent van de welvaartsenveloppe om de uitkeringen aan te passen. Zo groeit de kloof tussen uitkeringsgerechtigden en werkenden.

Conclusie

We slagen er tot nu toe vrij goed in om de ongelijkheid in onze samenleving te beperken via systemen van herverdeling: het belastingstelsel en de sociale zekerheid. Maar fundamentele verschuivingen zijn aan de gang: kleinere middenklasse, meer armen, meer extreem rijken.

In de strijd tegen ongelijkheid:

- zijn volwaardige sociale bescherming en waardige inkomens, ongeacht of dit uit werk voortkomt of niet, cruciaal;
- vormt een sterke sociale zekerheid, die rekening houdt met veranderende samenlevingsvormen (zoals meer alleenstaande ouders), een essentiële pijler;
- moeten vakbonden de vrijheid krijgen om over lonen te onderhandelen, opdat iedereen zijn rechtvaardig deel krijgt. ■

KWALITEIT VAN WERK

Meer jobs, maar vooral flexibel en tijdelijk

Werk is een belangrijk middel voor persoonlijke ont-plooiing. Daarom is het essentieel dat werk werkbaar is: vol te houden, te combineren met de privé-situatie, zonder al te veel stress ...

Minder voltijds, meer tijdelijk

Er zijn wel jobs bijgekomen sinds het aantreden van de regering-Michel eind 2014. Maar minder dan de helft van de nieuwe contracten zijn voltijds. Voltijds is niet langer de norm voor de gecreëerde banen. Helaas is een voldoende aantal werkuren wel een vereiste om bijvoorbeeld de huur te kunnen betalen, laat staan een huis te kopen.

Zo'n 40 procent van de nieuwe jobs zijn tijdelijk. Maar liefst een kwart van alle tewerkstelling in ons land is tijdelijk en een kwart daarvan is van zeer korte duur (minder dan een maand).

Een extreme vorm van flexibiliteit zijn de dagcontracten. Sommige interimers werken vandaag en weten niet of ze morgen nog een job hebben. Het aantal uitzendkrachten dat een heel jaar door met dagcontracten tewerkgesteld is, explodeerde de afgelopen 15 jaar.

In 2018 werkten op die manier bijna 16.000 Belgen in totale onzekerheid. Sinds enkele maanden tekenen we hier een lichte kentering op.

Werkbaar werk

Helaas wordt van werkbaar werk nog altijd niet genoeg werk gemaakt.

De regering-Michel, en dan vooral minister van Werk Kris Peeters (CD&V), had er de mond van vol. Werk moest werkbaar worden. Dat was des te meer een noodzaak omdat de regering-Michel op de proppen kwam met het idee om iedereen langer te laten werken. De pensioenleeftijd werd geleidelijk opgetrokken tot 67 jaar. Kiezersbedrog, zo heet dat, want dit plan stond in geen enkel verkiezingsprogramma.

Werk kan werkbaarder worden door bijvoorbeeld:

- collectieve arbeidsduurvermindering met behoud van loon en bijkomende aanwervingen;
- meer opleidingsdagen voor personeel;
- het uitbreiden van de moederschapsrust en ouderschapsverloven;

1 op 4

van de kort-
geschoolden
loopt risico op
armoede

250.000

Belgen werken maar
zijn toch arm

€1.395

het gemiddeld pensioen
van een man

400.745

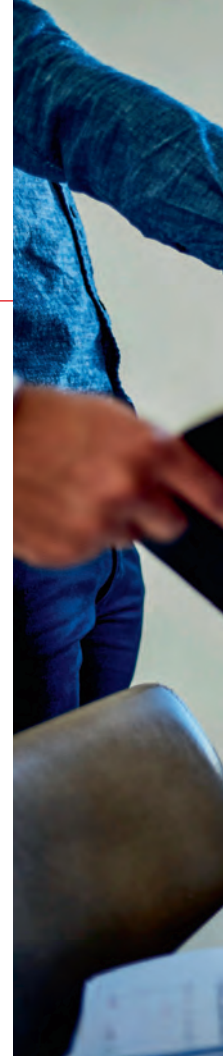
het aantal langdurig
arbeidsongeschikten
in 2018

+216%

de stijging van de uitgekeerde dividenden
aan aandeelhouders tussen 1996 en 2017

€1.640

de gemiddelde kostprijs
van een rusthuis

Barometer

Tien procent van werknemers zit in de gevarenzone voor burn-out en stress. Dit lijken wel dé aandoeeningen te worden van de 21ste eeuw

- ▷ • het promoten van voltijdse, degelijke werkcontracten in plaats van onzekere statuten;
- uitbreiding van de jaarlijkse vakantie en beperking van overuren;
- enzovoort.

Dit werkbaar werk werd helaas al snel omgetoverd tot 'wendbaar werk', op maat van de werkgevers. Het moest vooral flexibel zijn, ook al hebben de vakbonden op verschillende vlakken nog bijgestuurd.

Begin 2016 voerde de regering-Michel een regeling in waarbij iedereen die minimaal 4/5de werkt, er een kleine job in de horeca of andere sectoren bij kan nemen. Het zijn dumpingjobs waarop amper sociale zekerheid wordt betaald. Bovendien vormen ze helemaal geen oplossing voor werklozen, want een flexi-job is voor hen niet toegankelijk. Meer dan een derde van de flexi-jobs is geen nieuwe job. Veel werknemers zijn bewust (of verplicht) 80 procent gaan werken om dan een flexi-job erbij te nemen. Ondertussen loopt de staat inkomsten mis.

Burn-out

Flexibiliteit en hoge werkdruk hebben een invloed op lichaam en geest. Burn-out en stress lijken wel dé ziektes te worden van de 21ste eeuw. Ruim zeven procent van de werkende bevolking heeft burn-outklachten. Bijna tien procent zit in de gevarenzone. Opvallend is dat vooral arbeiders, administratief bedienden en jongeren tussen 18 en 34 jaar een verhoogd risico

lopen. De oorzaak? Het werk zelf. Het risico op burn-out is groter wanneer de eisen op het werk te hoog liggen én er te weinig hulp is (extra personeel, goede omkadering ...) om met die druk om te gaan.

Het aantal werknemers dat met mentale ziektebeelden kampt en hierdoor meer dan één jaar thuis zit, is aan een verontrustende opmars bezig. Maar omdat burn-out en depressie vaak minder dan één jaar duren, geven de cijfers slechts een gedeeltelijk beeld over de mentale toestand van werknemers.

Het moet beter

Wij willen kwalitatieve banen, geen onbetaalde stages tot in het oneindige voor jongeren, geen eindeloze stroom van interimcontracten waarmee je geen bestaanszekerheid opbouwt. Werkgevers die flexibiliteit misbruiken (bijvoorbeeld door overmatig gebruik dagcontracten) moeten gesanctioneerd worden. Alles moet in het werk worden gesteld om vooral vrouwen een volwaardige carrière te laten opbouwen.

Essentieel zijn:

- een degelijke eindeloopbaanregeling die mensen toelaat het na een lange carrière wat rustiger aan te doen;
- opleiding en een betere werkorganisatie om werk en privéleven beter met elkaar te verzoenen. ■

Vraag Antwoord

Welke verbeteringen in ouderschapsverlof?

Arbeid en gezin combineren is niet vanzelfsprekend. De nieuwe gezinsvormen en toegenomen flexibiliteit op de arbeidsmarkt spelen werkende ouders stevig parten. Daarom streden we afgelopen jaren o.a. voor verbeteringen van ouderschapsverlof. Met resultaat ... de opnamemogelijkheden zijn uitgebreid en de uitkeringen gingen omhoog.

De vertrekbasis

Als je de afgelopen 15 maanden gedurende 12 maanden (niet noodzakelijk opeenvolgend) tewerkgesteld was bij eenzelfde werkgever, kan je voor elk kind jonger dan 12 jaar ouderschapsverlof aanvragen. Als het kind een beperking heeft van minstens 66%, dan wordt de leeftijdsgrens opgetrokken tot 21 jaar. De leeftijdsvoorwaarde is een strikte vereiste bij de aanvang van de opname. Als de leeftijdsvoorwaarde overschreden wordt tijdens de opnameperiode, dan vormt dit geen probleem. Je kan het ouderschapsverlof ook opnemen bij adoptie.

1 Welke opnamevormen zijn nu mogelijk?

Sinds 2019 is de opname van voltijds ouderschapsverlof ook per week (voordien enkel per maand) mogelijk. Halftijds ouderschapsverlof kan voortaan per schijf van een maand (vroeger enkel per 2 maanden) opgenomen worden.

Dit biedt volgende opnamemogelijkheden:

- voltijds ouderschapsverlof: voor elke voltijds of deeltijds werkende ouder, maximaal 4 maanden per kind, per schijf van minimum 1 week (of een veelvoud) mits akkoord van de werkgever, of per schijf van minimum 1 maand (of een veelvoud) zonder formeel akkoord van de werkgever;
- halftijds ouderschapsverlof: voor elke voltijds werkende ouder, maximaal 8 maanden per kind, per schijf van minimum 1 maand (of een veelvoud);
- 1/5 ouderschapsverlof: voor elke voltijds werkende, maximaal 20 maanden per kind, per schijf van minimum 5 maanden (of een veelvoud);
- 1/10 ouderschapsverlof: voor elke voltijds werkende ouder, maximaal 40 maanden per kind, per schijf van minimaal 10 maanden (of een veelvoud hiervan), halve dag per week of volledige dag per twee weken, steeds formeel akkoord van de werkgever vereist.

Je kan ook gaan voor een combinatie van bijv. 2 maanden voltijds, 2 maanden halftijds en 5 maanden 1/5 ouderschapsverlof.

2 Hoe zit het met de uitkering?

De uitkering werd dankzij sociaal overleg sterk verhoogd voor alleenstaande werknemers die een eenoudergezin vormen en zorg dragen voor hun kind. Vanaf 1 januari 2020 verhogen de uitkeringen voor ouderschapsverlof met 4,5%. Dit geldt ook voor verlof voor medische bijstand en palliatief verlof en is zowel van toepassing op de lopende als nieuwe onderbrekingen.

Om het bedrag van de onderbreking-suitkeringen te kennen, surf je naar www.rva.be/nl/documentatie/infoblad/t19

Let op!

- Een schriftelijke aanvraag gericht aan de werkgever moet tussen twee en drie maanden op voorhand gebeuren.
- Als je je ouderschapsverlof stopzet vooraleer de minimum op te nemen schijf volledig is doorlopen, dan verlies je het resterende deel van die minimumschijf.
- Sinds 8 maart 2012 is het recht op ouderschapsverlof uitgebreid van drie naar vier maanden. Voor de vierde maand bouw je sociale zekerheidsrechten op maar krijg je geen uitkering, tenzij je kind geboren werd na 8 maart 2012. Ook voor kinderen geboren vanaf 1 juni 2007, levert het 1/10 ouderschapsverlof (voorlopig) nog een uitkering op. Dit ten gevolge van een vergetelheid in de reglementering en enkel van toepassing in de privésector. ■

Informeer je vooraleer ouderschapsverlof aan te vragen

- ➡ Sommige bedrijven, sectoren of gewesten geven aanvullende vergoedingen voor ouderschapsverlof of andere verlofmogelijkheden. Informeer hiernaar bij je ABVV-delegee of plaatselijk ABVV-kantoor. Voor contactgegevens surf je naar www.abvv.be/gewestelijken.
- ➡ Eind dit jaar brengt het ABVV een opgefriste brochure "Verlofmogelijkheden voor werkende ouders" uit. Gratis te downloaden via www.abvv.be/publicaties

Europese campagne

Collectieve onderhandelingen zijn essentieel

IndustriAll Europe, de federatie van Europese vakbonden, lanceerde de campagne 'Together at Work', die het positieve effect van collectieve onderhandelingen wil aantonen door de levensomstandigheden van werknemers te verbeteren.

Na de economische crisis van 2008 zijn de collectieve onderhandelingen in Europa aangetast met als gevolg toenemende ongelijkheid, armoede onder werkenden en precair werk. Maar nu is het tijd om, in ieders belang, het systeem voor collectieve onderhandelingen te herbouwen, te versterken.

Federico Parrinello (AGC Glass - Seneffe), delegee van de Algemene Centrale - ABVV, nam actief deel aan de campagne. Voor hem zijn collectieve onderhandelingen een must: "Dankzij collectieve onderhandelingen genieten werknemers van een 38-urenweek in plaats van de vroegere 40-urenweek, extra verlofdagen en is er aangepast werk voor langdurig zieke personen."

Het doel van de campagne is het aantonen van het positieve effect van collectieve onderhandelingen op de levenskwaliteit, de economische stabiliteit en de sociale

cohesie. Door de realiteit van de werknemers te tonen, hoopt IndustriAll de concrete voordelen te benadrukken die vakbonden bereiken via onderhandelingen.

De versterking van de collectieve onderhandelingen zal de economische groei bevorderen, met als gevolg meer jobs, stabielere relaties en een rechtvaardigere samenleving voor iedereen: arbeiders en bedienden, jonge en minder jonge werknemers, vrouwen en mannen. Samen kunnen we tot sterkere collectieve onderhandelingen komen, die de ongelijkheden in Europa zullen verminderen en elke werknemer een stem zullen geven.

Afdeling AC West-Vlaanderen, welkom!

Tijdens het statutair congres eind september zag een nieuwe afdeling van de Algemene Centrale het levenslicht: AC West-Vlaanderen. De twee West-Vlaamse afdelingen, Kortrijk en BRIO, besloten om de krachten te bundelen en samen te gaan in een grotere, provinciale afdeling.

De nieuwe afdeling zet in op een betere dienstverlening voor haar leden, gaat voor een betere syndicale werking en voor een efficiënter beleid en beheer.

Samen met een team van 24 medewerkers en méér dan duizend militanten behartigt de nieuwe afdeling

de individuele en collectieve belangen van zo'n 35.000 leden. Erwin Verheye is de voorzitter van AC West-Vlaanderen en Christophe Vanhoutte de algemeen secretaris.

We wensen de nieuwe ploeg veel succes.

Sociale verkiezingen 2020: stel je kandidaat!

In mei 2020 vinden er opnieuw sociale verkiezingen plaats. De voorbije jaren deden onze delegees hun uiterste best om de werknemers in de verschillende sectoren te ondersteunen. Of het nu ging om veiligheid, gezondheid, lonen, tijdskrediet, pensioenen: ze gingen ervoor. Maar voor de volgende verkiezingen hebben we opnieuw gemotiveerde kandidaten nodig. Iets voor jou? Contacteer je delegees of afdeling en neem zeker ook een kijkje op www.accg.be/sv2020.

We vroegen aan de delegees van Kingspan (Chemie, Antwerpen) hoe zij hun taak als delegee zien.

Peter: “We hebben een sterk dienstbetoon en een heel divers team zodat iedereen een aanspreekpunt heeft. We hebben werknemers van verschillende generaties, origines en de laatste jaren ook meer vrouwen. Daarom is het

belangrijk dat ook in onze delegatie man en vrouw, jong en minder jong en mensen van andere origine vertegenwoordigd zijn, want zij hebben dan meer voeling met specifieke vragen of problemen.”

Wouter: “Luisteren is essentieel. Mensen hebben enorm veel vragen over tijdskrediet, pensioen ...”

Sophie: “Bij mij komen ze meer met vrouwelijke kwesties: vragen rond zwangerschap, kinderen...”

Fatullah: “Mensen voelen dat we echt naar hen luisteren en hen altijd gaan helpen. Ze voelen zich gesteund door de vakbond en dat is belangrijk.” ■

Québec-België: zelfde realiteit, zelfde strijd

De syndicale strijd stopt niet aan de grenzen. Daarom onderhoudt de Algemene Centrale - ABVV nauwe banden met vakbonden over de hele wereld. Zo zorgen we er samen voor dat de stem van de werknemers gerespecteerd wordt en dat multinationals geen vrij spel krijgen. In een geglobaliseerde wereld moet internationaal syndicalisme een waardige tegenmacht vormen.

In dat kader haalde de Algemene Centrale onlangs de contacten met de Canadese vakbond FIM-CSN (Fédération de l'industrie manufacturière) uit Québec nauwer aan. Begin oktober kwamen voorzitter Louis Bégin en coördinator Stéphane Côté op bezoek. “Uit de gesprekken bleek dat er veel gelijkaardige strijdpunten waren”, aldus Sébastien Dupanloup, federaal secretaris van de AC. “Digitalisering, globalisering, demografische problemen, milieu... de werknemers in Québec worden met dezelfde vragen en problemen geconfronteerd als wij hier aan de andere kant van de oceaan.”

Veiligheid en gezondheid onder druk

Het is ook door gezamenlijke belangen dat beide vakbonden met elkaar in contact kwamen, verduidelijkt Louis

Bégin. “Heel wat ondernemingen zijn in onze beide landen actief. Eén van hen wilde de dienstverlening aan zijn klanten optimaliseren door de collectieve overeenkomsten en aspecten rond gezondheid en veiligheid aan zijn laars te lappen. Ook in België werd men hiermee geconfronteerd. We hebben van de ervaring in België gebruik kunnen maken om de zaak positief te laten evolueren voor de werknemers. Een mooi voorbeeld van het belang van internationaal syndicalisme.”

Populistisch discours

Stéphane Côté wijst ook op de gelijkaardige bezorgdheden op politieke en syndicaal vlak. “Onze beide landen worden geconfronteerd met een tweedeling tussen inwoners die aangetrokken worden door het populistisch discours van extreem rechts, terwijl men in andere

regio's het socialisme met alle macht blijft verdedigen. Dat creëert een kloof tussen de burgers op allerlei niveaus.”

Veel gelijkenissen dus tussen Québec en België. In deze geglobaliseerde wereld moeten we mekaar dan ook meer dan ooit wederzijds versterken. Internationale solidariteit is een belangrijke uitdaging en onze werknemers hebben daarin een essentiële rol te spelen. ■

Sectorale onderhandelingen: nieuwe akkoorden

Verskillende sectoren van de Algemene Centrale – ABVV bereikten al een akkoord. Hieronder een overzicht van de belangrijkste punten. Gedetailleerde info vind je op www.accg.be.

Stoffering en houtbewerking
PC 126

- Vanaf 1 juli 2019: stijging van alle brutolonen met 1,1%
- Vanaf 1 oktober 2019: verhoging van de aanvullende vergoeding bij tijdelijke werkloosheid, vergoeding langdurige ziekte, aanvullende vergoeding gelijkgestelde dagen, dagvergoeding arbeidsongeval en dagbedragen syndicale premie
- SWT (vroeger brugpensioen) en tijdskrediet/landingsbanen: verlenging van alle sectoraal mogelijke bestaande systemen

Terugwinning van papier
PSC 142.03

- Verhoging van alle lonen met 1,1% vanaf 1 november 2019
- Verhoging van de syndicale premie tot €145
- Toegang tot alle stelsels SWT en eindeloopbaan

Petroleum
PC 117

- Verhoging van de koopkracht voor iedereen met extra aandacht voor de laagste lonen
- Toegang tot alle stelsels van SWT (brugpensioen) en tijdskrediet
- Werkbaar werk: verbetering van het financieel voordeel voor alle werknemers vanaf 59 jaar die overgaan van nacht- naar dagwerk

Woelige onderhandelingen in de bewaking op til

Sinds juni zijn de sociale gesprekspartners in onderhandeling over een sectorale cao die een verhoging van de koopkracht en een verbetering van de kwaliteit van het werk beoogt voor de wel 18.000 werknemers in de bewakingssector. Midden oktober stelde het gemeenschappelijk vakbondsfront vast dat de werkgevers niet bereid zijn om te komen tot een resultaat de naam waardig.

De vakbonden zijn vooral kritisch voor de weigering van de werkgevers om de loonmarge ten volle te benutten en voor de onwil om een correcte vergoeding te voorzien voor de flexibiliteit die bewakingsagenten aan de dag leggen.

En dat terwijl werkgevers wel veel geld willen spenderen aan een prestige-project om het imago van de bewakingsagenten op te smukken. Indien de moeite die gestoken wordt om het imago te verbeteren niet ondersteund wordt met de intentie om ook de lonen

van de betrokken werknemers op te krikken, dan is dit slechts zand strooien in de ogen van het personeel.

Om al deze redenen werd een stakings-aanzegging ingediend door het gemeenschappelijk vakbondsfront. Op het moment van schrijven ligt de bal in het kamp van de werkgevers, die dringend het signaal moeten geven dat ze weer aan tafel willen schuiven, en dat met de oprechte wil om te onderhandelen.

Blijf op de hoogte van het resultaat van de onderhandelingen door ABVV Bewaking te volgen op Facebook: @ABVVBewaking. ■

Studiedag digitalisering en automatisering ABVV-Metaal en BTB-Transport

“Digitalisering biedt veel voordelen, maar enkel als de werknemer centraal staat”

Op 7 oktober ontmoetten de uitvoerende comités van BTB en ABVV-Metaal elkaar in het Schipperswelzijn in Antwerpen. Op het programma? Een gezamenlijke studiedag rond de uitdagingen van digitalisering, afgetoet met de officiële goedkeuring van onze syndicale verklaring over digitalisering in de metaal- en transportsectoren.

Digitalisering en syndicale uitdagingen

BTB-voorzitter Frank Moreels leidde het seminarie in met de observatie dat we leven in een tijdperk waarin verregaande digitalisering een revolutie veroorzaakt, niet in het minst in de transportsectoren. Denk aan orderpickers in de logistieke sector die rondlopen met tablets, maar ook aan de hub van DHL op de luchthaven die zodanig is geautomatiseerd dat men op elk moment de positie van een pakje kan bepalen. De transportvoorzitter legt daarbij de link met big data: “Data zijn de brandstof van de digitale wereld waarin we leven. Data bezitten en verwerken zorgt voor economische macht. Data is het nieuwe goud.”

Deze evoluties brengen natuurlijk grote uitdagingen met zich mee voor ons als vakbond. “Zullen we als vakbond in staat zijn om de digitale realiteit naar onze hand te zetten? Wat met wie zijn job verliest door automatisering? Kunnen we een vuist maken in de platformeconomie en de Ubers en Deliveroo's van deze wereld tot overleg dwingen? Dat zijn de vragen waar we vandaag een antwoord op zoeken.”

Impact op werknemers

Bart Verlinden van Sirris, een organisatie die ondersteuning biedt aan bedrijven die technologisch willen vernieuwen, wil ons geruststellen. Robots zullen volgens hem niet al ons werk overnemen. “Maar digitalisering zorgt wel voor grote veranderingen: onze jobinhoud zal wijzigen, digitale vaardigheden worden essentieel en we gaan veel meer moeten samenwerken met technologie, bijvoorbeeld met robots.”

En dat is een potentieel goede zaak. Volgens Verlinden kunnen digitale technieken bijdragen tot

sneller en efficiënter werken, maar ook tot meer zinvol en uitdagend werk. “Technologie dient in de eerste plaats ter ondersteuning van menselijke arbeid. Ze moet het werk minder repetitief en minder fysiek belastend maken. Dat veronderstelt heel wat nieuwe vaardigheden. Levenslang leren is dus cruciaal.”

Bonden actief betrekken in automatiseringsprocessen

Als technologische vernieuwing de concrete arbeidsomstandigheden van de werkmensen beïnvloedt, dan moeten die werknemers betrokken worden in die processen. Dat vindt Arjen van Halem (Stichting Technologie en Zeggenschap, Nederland) die de vakbonden al vanaf de ontwerpfase mee aan tafel zou willen zien. “Als je iets wil automatiseren moet je niet alleen technische, maar ook sociale criteria in rekening brengen. Eerst komt de arbeidsinhoud (de activiteiten van de werknemer) en pas dan moet je kijken hoe technologie daar kan ondersteunen. Helaas gebeurt dat niet altijd en focust men eerst op de techniek en pas daarna op de werknemer die er concreet mee aan de slag moet.”

BTB-voorzitter Frank Moreels

ABVV BTB

▷ Platformeconomie en vakbond

De platformeconomie is meer dan Uber en Deliveroo. Ze draagt bij tot een meer inclusieve arbeidsmarkt. Want iedereen kan er terecht voor een job, ongeacht leeftijd, diploma ... Dat vertelt Martijn Arets, deskundige inzake platformeconomie. De uitdagingen zijn reëel: "Algoritmen hebben vaak een negatieve impact op het welzijn van de werknemer. Sommige platformapplicaties (zoals Uber) discrimineren ook, want de verloning kan hoger of lager liggen afhankelijk van de persoon in kwestie. En natuurlijk is er ook een heel gebrekkige regelgeving en handhaving."

Arets beaamt ook dat de werknemersvertegenwoordiging bij platforms Deliveroo en Uber veel beter moet. Vakbonden moeten er een volwaardige gesprekspartner zijn.

Vakbond en sociale media

Met Jeroen Coolsaet, expert sociale media bij de Algemene Centrale, gingen we dieper in op het concept van de virtuele vakbond. Hoe Facebook gebruiken om leden te werven? Hoe via sociale media heel gericht communiceren naar en met je doelgroep? "Mensen willen vandaag in de eerste plaats concrete voordelen zien. Dienstverlening en bereikbaarheid zijn zeer belangrijk. Niet-leden moet je overtuigen van het nut van lidmaatschap. Je moet ze concreet advies geven en aantonen waar wij als vakbond kunnen helpen."

Sociale media worden op drie verschillende manieren ingezet bij de AC: als instrument om (online) vragen te stellen, als kanaal om concrete informatie in te winnen en als middel om lid te worden. Door heel gericht te communiceren naar bepaalde doelgroepen (per sector) en te focussen op advies en dienstverlening, worden mooie resultaten geboekt: "Via sociale media zijn we erin geslaagd om heel wat nieuwe deleges te engageren. We hebben ook nieuwe leden gevonden, omdat ze overtuigd werden van de voordelen die we aanbieden. Bovendien zijn onze secretarissen en lokale medewerkers veel beter

op de hoogte van specifieke problemen en aandachtspunten in onze diverse sectoren."

Kansen grijpen, bedreigingen beperken

Ortwin Magnus, ondervoorzitter ABVV-Metaal, wil de digitale revolutie niet terugdraaien, maar wel met open vizier tegemoet gaan. Het heeft volgens de metaal-ondervoorzitter geen zin om te doemdenken over massale werkloosheid. "Het klopt dat bepaalde beroepen gevoeliger zijn voor automatisering dan andere. Vandaar het belang van opleiding en her-scholing en van een sterk sociaal vangnet. Sociale zekerheid bieden is en blijft dan ook onze syndicale corebusiness."

Technologische ontwikkeling moet evenwel ten dienste staan van de mens. Met het oog op werkbaar werk moet vernieuwing de werknemers in staat stellen om hun taken op een aangename, uitdagendere en minder fysiek belastende manier uit te voeren. Dat zijn de voordelen die technologie ons kan bieden. Magnus besluit: "Als vakbond is het onze

taak om te pleiten voor een technologie op mensmaat. Digitalisering moet daarom ook het voorwerp uitmaken van sociaal overleg, zowel op nationaal, sectoraal als op bedrijfsniveau." ■

Ortwin Magnus, ondervoorzitter ABVV-Metaal

ABVV-Metaal en BTB lanceren verklaring over digitalisering

De studiedag werd afgerond met de officiële goedkeuring van onze syndicale visie op digitalisering en automatisering. Deze tekst schetst hoe BTB en ABVV-Metaal kijken naar technologische ontwikkelingen in onze sectoren. Vijf punten staan centraal: duurzame tewerkstelling, werkbaar werk, levenslang leren, uitgebreid sociaal overleg en een sterke sociale zekerheid. De volledige tekst vind je op www.abvvmetaal.be en www.btb-abvv.be.

Op zoek naar syndicaal antwoord op maatschappelijke verrechtsing

In gesprek met Miranda Ulens, Frank Moreels en Georges De Batselier

De ruk richting rechterzijde die onze samenleving al een tijd geleden heeft ingezet, legt een belangrijk maatschappelijk euvel bloot: het vertrouwen in de traditionele politiek is zoek. Miranda Ulens, algemeen secretaris ABVV, Frank Moreels, voorzitter BTB, en Georges De Batselier, voorzitter ABVV-Metaal, bespreken de rol die de vakbond moet spelen in het huidige klimaat.

Georges: "Eén ding is zeker. De maatschappij verandert aan hoge snelheid en de mensen zijn een bepaalde houvast kwijtgeraakt. Waar zij vroeger konden terugvallen op de zekerheden van het leven, is er vandaag een zekere twijfel ingeslopen. Wij als vakbond kunnen absoluut een rol spelen in het herstel van die zekerheden."

Miranda: "De vakbond is er niet louter om sociale onrechtvaardigheid of een onjuiste welvaartsverdeling aan te klagen, maar ook om iets op te bouwen. Mensen zijn wel degelijk bereid om bij te dragen aan een solidair systeem, als ze zien dat dat systeem ook naar behoren wordt beheerd. De voorbije vijf jaar hadden de regeringen in dit land de mond vol van 'jobs jobs jobs'. Maar wat hebben de mensen daarvan gezien? Niets! Ze hebben enkel vastgesteld dat hun karretje in het grootwarenhuis minder gevuld geraakt dan vroeger. Dát zien de mensen. Ze zien dat ze moeilijker ergens geraken met het openbaar vervoer, omdat er bespaard werd in de openbare diensten. Ze worden overal geconfronteerd met lange wachtlijsten en moeten maanden geduld uitoefenen om een afspraak vast te krijgen bij de dokter. Echte problemen dus."

Georges: "De politiek neemt keer op keer maatregelen die dezelfde groepen viseren. Mensen krijgen de rekening gepresenteerd en hebben niets in de

pap te brokken. In de ziekteverzekering zien we bijvoorbeeld dat er twee snelheden zijn ontstaan. Je hebt de mensen die zich een aanvullende hospitalisatieverzekering kunnen permitteren en de mensen die het zonder moeten stellen. De confrontatie met sociale onrechtvaardigheid in het dagelijkse leven is reëel. Mensen vrezen hun toekomstbeeld te moeten opbergen. Dé voedingsbodem bij uitstek voor extreme ideeën."

Frank: "De grootste fout die we kunnen maken ter linkerzijde is die angsten niet au sérieux nemen. Dat is misschien wel één van de grote problemen uit het verleden. Als mensen bang waren voor migratie, zeiden wij daarop: dat mag niet, want je bent racistisch als je dat zo voelt. Maar die angst was natuurlijk wel reëel. Bedoel ik daarmee dat we als vakbond moeten meegaan in racistische en populistische reacties? Absoluut niet, maar we moeten duidelijke remedies aandragen."

Miranda: "Het bestaande juridische kader geeft ons de mogelijkheid tot onderhandelen op bedrijfsniveau over een goede loonsopslag en arbeids-

voorwaarden, over recht op opleiding. De vakbond is een collectieve vinger aan de pols in de bedrijven, maar ook in de Nationale Arbeidsraad. Onze tweede taak gaat over het goede beheer van onze sociale zekerheid. We dragen daar allemaal toe bij als werknemers in de vorm van sociale bijdragen. Ten derde laten we als vakbond onze stem horen als iets niet door de beugel kan."

Frank: "De twee sleutels die wij als vakbond in handen hebben om antwoord te bieden op racisme, uitsluiting en xenofobie zijn werk en opleiding. Werk is de sleutel tot integratie! Wie werkt, krijgt een inkomen, telt mee in de maatschappij, krijgt meer aanzien. De

”
Werk en opleiding zijn twee sleutels van de vakbond om te antwoorden op racisme, uitsluiting en xenofobie

ABVV BTB

”

Klimaatjongeren kunnen op termijn ook een rol spelen in de vakbond

Georges: “Ik vind het heel positief dat de klimaatjongeren voor het klimaat opkomen. Alleszins met dien verstande dat een belangrijk aspect niet mag vergeten worden: niet alleen het klimaat gaat bepalend zijn voor hun toekomst. Ook het sociaaleconomische en het politieke worden cruciaal. Daarin verwachten wij dat jongeren ook een rol gaan spelen. Mogelijks kunnen deze klimaatjongeren ook op termijn hun rol spelen binnen de vakbond. Wij staan open voor mensen die echt idealen hebben en aan verbetering en rechtvaardiging willen bijdragen.”

taal spreken is ook belangrijk. Wie hier aankomt en zijn verantwoordelijkheid wil nemen om de taal te leren, moet die kans ook krijgen. In plaats daarvan worden ze op wachtlijsten gezet... Daar moeten wij als vakbond op inspelen.”

Miranda: “We hebben in de Nationale Arbeidsraad een project uitgewerkt met de werkgeversorganisaties over positieve acties die we kunnen ondernemen om mensen aan het werk te krijgen. Wij zorgen voor het kader en in de sectoren en bedrijven kan dat verder concreet worden uitgewerkt.”

Georges: “Het kan niet genoeg gezegd worden: de verantwoordelijkheid van de werkgevers is zeer groot. Zij moeten duidelijk stellen dat er in hun bedrijf geen plaats is voor racisme en daar desnoods maatregelen aan koppelen. Mensen zijn nu eenmaal gemakkelijk beïnvloedbaar. Dat merken we op sociale media en daarom ook dat wij als ABVV-Metaal zodanig aanwezig zijn op die kanalen.”

Frank: “Het is hoopgevend wat ze doen. Ik ben het nochtans vaak met hen oneens: een klimaatstaking afkondigen en er niet aan denken dat zij die geacht worden te staken, met name de werkende bevolking, daar ook zelf iets over te zeggen moeten hebben? Ja, dat is de spontaneïteit van de jeugd. Dat is ook hun kracht.”

Miranda: “Het stemt mij optimistisch dat ik heel veel jongeren zie die actief zijn en die wél nog opkomen voor solidariteit. Jongeren die zich Europeaan voelen. Dat vind ik het mooie aan de klimaatacties. Onder welke vorm die acties tot uiting komen, who cares? Rechtstaan en je stem laten horen: daar gaat het om. De klimaatjongeren willen het verschil maken en ze willen dat samen doen met mensen die daar ervaring in hebben, zoals de vakbonden. Top, toch? Dan moet je daaraan meewerken. Georges heeft wel gelijk. Het klimaatprobleem kan alleen aangepakt worden als we niet evolueren naar een klimaat van de elite.”

Frank: “Als vakbond willen we onze ideeën naar de klimaatjongeren overbrengen: de oplossing voor de opwarming van de aarde moet niet door de gewone mens betaald worden. Zij die het zich goed kunnen permitteren, moeten daar ook op aangesproken worden. Dat is onze rol en zo kunnen we elkaar aanvullen.” “Ik weet dat Anuna ons, vakbonden, de natuurlijke partner van de klimaatactivisten heeft genoemd in haar interview met MagMetal van september 2019. Misschien klopt dat wel, ook al leggen we verschillende klemtonen. Daar maak ik me geen zorgen over. Wel over de vele jonge mensen, voornamelijk in het beroeps- en technisch onderwijs, die volgens onderzoek van de verkiezingsresultaten op extreemrechts stemden. Daar moeten wij als vakbond aan werken, want zij zijn onze toekomstige leden.” ■

”

De vakbond is een collectieve vinger aan de pols in de bedrijven

Miranda: “Het ABVV heeft ook een meldpunt voor discriminatie. Zodra we daar klachten binnenkrijgen, geven we dat door aan onze betrokken vakbondssecretarissen van de bedrijven. Dat is niet altijd evident, want die meldingen zijn altijd compleet confidentieel en discretie is belangrijk. Een belangrijk voordeel van onze vakbond is net onze structuur van beneden naar boven toe. We vertrekken altijd vanop de vloer, die geluiden komen dan naar boven toe en daarop stemmen we onze aanpak af. Als je aan de top dreigt in slaap te vallen in de positie die je hebt, word je vaak wakker geschud door de jongeren. Dat is ook hun taak: ons alert houden en ons bewustmaken. Jongeren verdienen daarom een stem. Bij ABVV-Metaal en BTB gebeurt dat heel duidelijk.”

Meer lezen over de maatschappelijk ruk naar rechts? Of lees je het interview graag integraal? Bekijk dan het digitale e-zine van ABVV-Metaal, MagMetal (www.abvvmetaal.be/magmetal)

Toeristische attracties (PC333) - sectorakkoord 2019-2020

Eindelijk een syndicale premie

De toekenning van een syndicale premie is een essentiële vooruitgang voor het beschermen van de werknemers uit de sector en is een historische syndicale doorbraak, gelet op de principiële tegenkanting van de werkgevers die deze eis systematisch verworpen hebben sinds de oprichting van het paritair comité.

Het sectorakkoord 2019-2020 werd ondertekend op de vergadering van het paritair comité van 17 oktober.

Syndicale premie

Een syndicale premie ten belope van maximum €40 per jaar wordt onder bepaalde voorwaarden toegekend vanaf 2020. Voor de werknemers die al een syndicale premie hadden in hun bedrijf wordt het bedrag verhoogd met €40, tot het maximumbedrag van €145 bereikt is. Het deel dat €145 overschrijdt kan worden heronderhandeld binnen het bedrijf.

Koopkrachtstijging

De minimum- en reële lonen stijgen met €0,10 per uur (+€16,46/maand) vanaf 1 oktober 2019. De werkgever kan dit omzetten in een gelijkaardig voordeel (via een bedrijfsakkoord als er een syndicale vertegenwoordiging bestaat). In ieder geval moet het sectorale minimumloon minstens gerespecteerd worden.

Ecocheques

Het akkoord van 2017-2018 wordt verlengd: toekenning van ecocheques met een maximumbedrag van €200 in 2019 en 2020. Dit bedrag kan opgetrokken worden naar €250 in de bedrijven met 50 werknemers of meer. Het bedrag kan onder bepaalde voorwaarden omgezet worden in een gelijkaardig voordeel.

Syndicale afvaardiging

Een nieuwe cao voorziet een extra effectieve afgevaardigde. Dit brengt het aantal afgevaardigden op twee effectieve en één plaatsvervangende in de bedrijven met 50 werknemers of meer; en drie effectieve en één plaatsvervangende in de bedrijven met 100 werknemers of meer.

Vorming

Vanaf 1 januari 2020 wordt het aantal dagen vorming waarop de werknemers met meer dan één jaar anciënniteit recht hebben, verhoogd (gemiddeld per voltijds equivalent):

- in bedrijven met minder dan 10 werknemers: 1,5 dagen vorming
- in bedrijven vanaf 10 werknemers: 2 dagen vorming

Vervoerskosten

Verhoging van de tussenkomst in de vervoerskosten voor het openbaar vervoer in toepassing van het interprofessioneel akkoord. De forfaitaire bedragen komen overeen met 70 procent van de huidige prijs van het treinabonnement (ze waren niet meer aangepast sinds 2009).

Tijdskrediet

Verlenging van de cao's-tijdskrediet: 1/5 vanaf 55 jaar (onder voorwaarden), voltijds of halftijds met motief.

SWT

Verlenging van de cao-SWT (Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) op 59 jaar met 40 jaar loopbaan en 10 jaar anciënniteit in het bedrijf. ■

Horeca (PC302)

Sectoraal ontwerpakkoord 2019-2020

Na zeer lange discussies (van maart tot oktober), en nadat ABVV Horval gedreigd had om de onderhandelingen te onderbreken, kwamen de sociale gespreks-

partners eindelijk tot een ontwerpakkoord. Tijdens onze sectorcommissie van 28 oktober consulteren wij onze militanten hierover. Op 30 oktober is er

een vergadering van het paritair comité gepland om het akkoord eventueel te ondertekenen.

EFFAT/EFT seminarie Visnijverheid

Na een proces van 18 maanden met ETF en EFFAT werden op 24 september 2019 de prioriteiten voor het verbeteren van de sociale duurzaamheid van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) voorgesteld en geconcretiseerd.

Het GVB heeft gevolgen voor de werknemers in de sector van de vis (visserij-, aquacultuur- en visverwerkende industrie), zowel binnen de EU als door de invloed van internationale toeleveringsketens die de EU-markt voeden, 's werelds grootste zeevruchtenmarkt.

De vakbonden zaten meermaals samen om het eens te worden over een strategiedocument met prioriteiten voor de Europese Commissie. Tijdens de bijeenkomst van 24 september werd er eerst nog grondig gediscussieerd om daarna over te gaan tot rondetafeldebatten met leden van de Europese Commissie. Horval kwam tussen in verband met 'goede praktijken', voornamelijk over hoe we als vakbond proberen in de bedrijven de situatie van oudere werknemers werkbaar te houden. Tot onze verbazing werd onze visie meegenomen door EFT/EFFAT.

Dat we als Horval-afgevaardigden konden deelnemen aan de seminars en debatten die resulteerden in de voorlegging van eisen aan de Europese Commissie (waar we bij waren), was een buitengewone ervaring.

*Carine Vermoote,
Horval-delegee Morubel*

*Conny Demonie,
gewestelijk secretaris
Horval West-Vlaanderen*

IUF voedselverwerking: vergadering stuurgroep

Op 17 en 18 september vertegenwoordigden Michael Herbots (CCMBW) en Patrick Mertens (Namen-Luxemburg) Horval in Genève.

De stuurgroep boog zich over de gedragsgebaseerde veiligheidsprogramma's. Het doel is om krachtige bepalingen te onderhandelen inzake gezondheid en veiligheid op het werk in de collectieve overeenkomsten. We stellen vast dat niet alle multinationals zich op dezelfde manier gedragen en dat ze vaak de rechten van de werknemers met de voeten treden.

Er werd uitvoerig gesproken over discriminatie (racisme, xenofobie, LGBTI). Ook kinderarbeid in de cacao-teelt is één van de doelstellingen van de stuurgroep. Door een grotere syndicale aanwezigheid binnen de producenten van cacao-massa en binnen de voornaamste chocoladeproducenten kan men druk uitoefenen op de werkgevers op internationaal vlak en zo beter de strijd aangaan met kinderarbeid in de cacao-bevoorradingsketens.

In 2020 organiseert IUF (Internationale Vakbond voor Voeding, Landbouw, Hotel, Restaurant, Catering, Tabac en Geallieerde Arbeiders) een conferentie voor de voedselverwerkingssector. ■

Lang zal hij leven! Roger Peere wordt 100

Roger Peere maakt al meer dan 80 jaar deel uit van onze organisatie. Hij wordt 100 jaar en vertelt over zijn leven.

De BBTK vierde in 2017 zijn 125ste verjaardag: 125 jaar rijke geschiedenis aan bediendesyndicalisme. Roger Peere maakte het grootste deel van die 125 jaar mee, maar gaf het ook vorm. Hij vierde op 8 oktober 2019 zijn 100ste verjaardag en maakt al sinds 1938 deel uit van onze organisatie. Naar aanleiding van deze belangrijke verjaardag vertelde Roger ons meer over zijn leven, waarom hij lid werd van de vakbond en zijn verwezenlijkingen als militant en oprichter van de BORGB.

Van de Handelsschool tot ACEC

Roger wordt geboren op 8 oktober 1919 in Gent. Zijn vader is meester-gast in een gieterij waar ook zijn moeder even gewerkt heeft. Als kind namen zijn ouders hem al mee naar 1-meistoeten. Na een opleiding aan de Handelsschool en de Nijverheidsschool gaat hij aan de slag als bediende bij Katté, een groothandel in elektrisch materiaal. Hij werd bijna meteen lid van de (voorloper van) de BBTK.

Roger: "Had mijn baas bij Katté geweten dat ik lid was van de vakbond, was ik meteen ontslagen geweest. Maar bij ons thuis was het normaal dat je bij de vakbond ging. Na mijn militaire dienstplicht in 1939 kon

ik mijn job gelukkig weer opnemen. Toch sloot Katté na de bevrijding. Daarna ben ik gaan werken bij de Stedelijke Dienst Gezworen Meters en Wegers, een heel fijne job. Na vijftien dagen werkloosheid - waarbij ik elke dag moest komen stempelen - kon ik aan de slag bij de Societé Electrique Mécanique, later ACEC, waar mijn vrouw al bediende was. Ik was er verantwoordelijk voor de prijszetting van de onderdelen. Daar ben ik gebleven tot aan mijn brugpensioen."

Goeie delegee

"Ik werd benaderd door de gewestelijke secretaris om op de lijst voor de sociale verkiezingen te staan. Aanvankelijk twijfelde ik. Ik kwam dan wel uit een overtuigd rood nest, van vakbondswerk kende ik nog niet veel. De secretaris zei dat dat niet belangrijk was, ze moesten vooral de lijsten vullen. En toen werd ik verkozen. Toen was ik wel vastberaden om mijn werk zo goed mogelijk te doen. Daarom heb ik vijf jaar lang buiten mijn werkuren een tweewekelijkse vorming in Charleroi gevolgd om een goede delegee te zijn. Op het einde van die vijf jaar kwam ik als laureaat uit de eindexamens. In die tijd was ik bijna altijd weg om studiedagen en interzetels bij te wonen. Op een van de studiedagen werd mij ook voorgesteld om te zetelen in het hoofdbestuur van de BBTK Brussel. Dat kon ik natuurlijk niet weigeren."

"In 1969 of 1970 werd ik dan hoofdafgevaardigde en was ik volledig vrijgesteld. Ik kon me volledig wijden ►

Roger Peere met federaal secretaris van de BBTK Pia Desmet en met BBTK-voorzitter Erwin De Deyn

▷ aan mijn sociaal werk. Zo moest ik bijvoorbeeld ook de syndicale premies nog gaan ophalen en naar de BBTK brengen.”

“In 1973 kregen we te horen dat de gieterij zou verkocht worden waardoor veel jobs in gevaar waren. Daarom hebben we vanaf 11 december tot en met 5 januari 1974 ACEC bezet uit protest tegen die verkoop. Dat was toch wel bijzonder. Ter plaatse waren er steeds vier mensen die de leiding verzekerden, waaronder ikzelf. Uiteindelijk hebben we verloren maar toch niet zonder ons te verzetten. Later heeft het ABVV nog een schadevergoeding moeten betalen maar ik ben zonder kleerscheuren uit die bezetting gekomen dankzij de federaal secretaris die nog hoofdafgevaardigde was geweest in Charleroi.”

Oprichting BORGB: Bond op Rust Gestelde Bedienden

“In principe moest ik op 1 november 1979 met brugpensioen. Omdat mijn schoonouders toen nog bij mij woonden, wilde ik liever na de winter vertrekken. Volgens mijn baas kon dat niet maar ik ben toch pas op 1 april 1980 met brugpensioen gegaan.”

“In 1983 heb ik samen met een vriend en een paar mensen van het bestuur van de BBTK de BORGB opgericht. De BBTK gaf (en geeft) ons een driemaandelijkse subsidie waarmee we maandelijke activiteiten organiseren. Zo hebben we al 127 binnen- en buitenlandse reizen gemaakt. We gaan ook naar tentoonstellingen, jaarfeesten... kortom we proberen gezellige samenkomsten te organiseren en ook informatiesessies voor gepensioneerden en hun rechten. Hoewel ik sommige taken wel aan bestuursleden hebben moeten afstaan, sta ik er nog met beide voeten in. Zo ben ik tot op vandaag secretaris. Buiten de BORGB ben ik ook nog bestuurslid van S-Plus, de seniorenvereniging van de socialistische mutualiteit, en ook van De Brug binnen het ABVV. Ik doe het dan ook ontzettend graag, het is mijn lang leven.”

Omringd door familie

“Ik ben altijd graag secretaris geweest, rapporten opstellen, noteren... ook bij interzetsels maakte ik altijd het verslag op omdat het mij gevraagd werd. De anderen gingen na de vergadering dan op café en ik begon te schrijven. Ik vind het wel jammer dat ik nooit geleerd heb met een computer te werken. In de tijd dacht ik dat ik toch nooit zo lang zou leven (*lacht*) maar nu vind ik het spijtig. Ondanks enkele ouderdomskwaaltjes is mijn geheugen nog heel goed. Ik zou dan ook niet gewoon thuis kunnen zitten.”

“Gelukkig staan mijn dochter en schoonzoon altijd voor mij klaar. Zij zorgen dat ik overal geraak waar ik moet zijn. Daar kan ik absoluut niet over klagen. Ik heb ook al twee kleinkinderen en zes achterkleinkinderen. Ik ben dus altijd omringd door familie en dat is veel waard.” ■

foto's Hendrik Braet

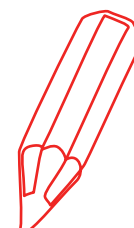
Sociale verkiezingen 2020

BEGIN
VAN DE
PROCEDURE

Begin
van de
bescherming

Indiening
kandidaten-
lijsten

Verkiezingen

13/12/19 – 26/12/19

12/01/20 – 25/01/20

17/03/20 – 30/03/20

11/05/20 – 24/05/20

Samen de hartslag van de toekomst zijn

Ondertussen weet je wellicht al dat er in 2020 sociale verkiezingen plaatsvinden in zo'n 7.000 Belgische bedrijven. Ongeveer 1,78 miljoen werknemers kunnen hun stem uitbrengen en kiezen wie hen de komende vier jaar vertegenwoordigt.

Die verkiezingen zijn geen formaliteit. Met jouw stem geef je extra gewicht aan de collega's die de komende vier jaar jouw belangen als werknemer verdedigen. Ze zullen voor je klaarstaan als je individuele problemen hebt, maar ook voor de werknemers als groep spreken. Over allerlei thema's (veiligheid, mobiliteit, loon, uurroosters...) spreken deze vertegenwoordigers voor het personeel.

De sociale verkiezingen zijn een belangrijk moment. Jij kiest wie jou bij de directie vertegenwoordigt, je verleent jouw steun aan de afgevaardigden die dagelijks voor jou in de weer zijn en bevestigt dat ook de werknemers inspraak hebben in het dagelijks reilen en zeilen van je bedrijf.

Nieuw in 2020: stemrecht voor uitzendkrachten

Bij de vorige sociale verkiezingen telden uitzendkrachten wel mee voor de

drempel van 50 werknemers om sociale verkiezingen te organiseren binnen het bedrijf waar ze feitelijk werken, maar ze mochten niet stemmen. Uitzendkrachten dragen nochtans, net zoals elke medewerker, bij aan het succes en de prestaties van de bedrijven. Ook zij hebben het recht zich erkend te voelen als volwaardige medewerker en hun stem te laten horen. Dankzij acties van de vakbonden komt daar in 2020 verandering in.

Om te kunnen stemmen moeten uitzendkrachten aan twee voorwaarden voldoen:

- 3 maanden of 65 werkdagen in het bedrijf hebben gewerkt (in geval van onderbreking van het contract) tussen 1 augustus 2019 en februari 2020.
- minstens 26 dagen in het bedrijf werken in de periode april-mei 2020.

Het verkrijgen van stemrecht voor uitzend-

krachten is niet onbelangrijk. In veel sectoren is een uitzendcontract de toegangspoort tot vast werk. Helaas stellen we vast dat uitzendkrachten soms jarenlang (onwettig) aan de slag zijn in één bedrijf. Hen stemrecht geven zorgt voor een betere vertegenwoordiging in de overlegorganen.

Interesse om kandidaat te zijn bij de sociale verkiezingen?

Heb jij zin om samen met de BBTK de hartslag van de toekomst te zijn en jouw collega's te vertegenwoordigen? Of misschien heb je wel interesse maar zit je nog met twijfels en vragen? Neem dan zeker contact op met je gewestelijke BBTK-afdeling. Zij kunnen je adviseren en in de juiste richting sturen. Je kan op onze website (www.bbtck.org) ook een formulier downloaden om je kandidaat te stellen. Dit formulier bezorg je dan aan je afdeling en zij doen het nodige. ■

DIGITAAL SYNDICAAL

De dienstverlening van jouw vakbond in een muisklik

MIJN ABVV: JOUW PERSOONLIJK DOSSIER ONLINE

www.abvv.be/mijn-abvv

JOUW ELEKTRONISCHE BRIEVENBUS (EBOX)

www.socialezekerheid.be
> burger > online diensten > eBox

JOUW DIGITALE DOPKAART (EC3)

Voor PC

www.socialezekerheid.be
> burger > online diensten
> controlekaart volledige werkloosheid

App voor tablet/smartphone: zoek eC3 in

> Play Store voor Android
> App Store voor Apple/iOS

DOP UITBETAALD? JE WEET HET ONMIDDELIJK PER SMS

www.abvvregioantwerpen.be
www.abvvmechelenkempen.be

INFORMEER HET ABVV BIJ WIJZIGINGEN IN JOUW DOSSIER

www.abvvregioantwerpen.be
lidmaatschap.antwerpen@abvv.be

www.abvvmechelenkempen.be
ledenadministratie-mk@abvv.be

OP ZOEK NAAR HET ABVV- KANTOOR IN JOUW BUURT?

www.abvvregioantwerpen.be
www.abvvmechelenkempen.be

[@abvv.regio.antwerpen](https://www.facebook.com/abvv.regio.antwerpen)

[@abvvantwerpen](https://twitter.com/abvvantwerpen)

WAT HEB JE NODIG OM VAN ONZE DIGITALE DIENSTVERLENING GEBRUIK TE MAKEN?

Toegang tot een computer met internetverbinding

Jouw elektronische identiteitskaart met pincode

Een kaartlezer

Rebelse plekken

'Rebelse plekken' is een zoektocht naar nieuwe initiatieven die haaks staan op het dominante neoliberale denken. 'Commons' en 'municipalisme' behoren tot die mondiale en hoopvolle grondstroom.

Voor zijn boek zocht auteur Walter Lotens die rebelse plekken op in Frankrijk, Spanje en Latijns-Amerika. Nabijheid en herkenbaarheid maken kleine maar ook grote steden tot een uitgelezen schaal om samen-leven te organiseren.

Op rebelse plekken wordt de boeiende kunst van het organiseren van hoop beoefend: met vallen en opstaan rijzen daar de vage contouren van een andere wereld op.

- Bistro Bondsgebouw, Ommeganckstraat 49, 2018 Antwerpen
- Donderdag 7 november 2019
- Gratis toegang
- Een gratis drankje voor de aanwezigen is voorzien
- Info en inschrijvingen: Adviespunt, Ommeganckstraat 35 (1ste verdieping), 2018 Antwerpen, 03 220 66 13, adviespunt.antwerpen@abvv.be

Info kantoren

**Gesloten
wegens feestdagen**

Wegens wettelijke feestdagen zijn alle ABVV-kantoren in de provincie Antwerpen gesloten op vrijdag 1 november en maandag 11 november.

**Gesloten wegens
personeelsopleiding**

Wegens een opleidingsdag voor de medewerkers zijn alle ABVV-kantoren in de regio Antwerpen gesloten op dinsdag 19 november. Een overzicht van de ABVV-kantoren in de regio Antwerpen vind je op www.abvvregioantwerpenkantoren.be.

Agenda

1 november

ABVV-kantoren gesloten
Wettelijke feestdag

4 november - 13.30u

Werken met de VDAB-tools
Info- & doe-sessie voor werkzoekenden
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

6 november - 9u

Start cursus PC Start
Meerdaagse cursus voor werkzoekenden
(tot 5/12)
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

6 november - 13.30u

Info Interim
Infosessie voor werkzoekenden
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

7 november - 18.30u

Boekvoorstelling: Rebelse Plekken
Walter Lotens stelt zijn boek
'Rebelse plekken' voor
Bistro Bondsgebouw, Ommeganckstraat 49,
2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

11 november

ABVV-kantoren gesloten
Wettelijke feestdag

14 november - 13.30u

Werken met de VDAB-tools
Info- & doe-sessie voor werkzoekenden
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

18 november - 13.30u

Basisinfo voor werklozen

Infosessie voor werkzoekenden

ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

19 november

Kantoren ABVV-regio Antwerpen gesloten
Opleidingsdag medewerkers

19 november - 13.30u

Bedrijfsbezoek Aurubis Olen
Afspraak 13.15u aan onthaal
Inschrijving tot 2 weken vooraf:
mechelenkempen@linxplus.be

23 november - 9u

Info pensioenen voor grensarbeiders
De pensioenvoorwaarden veranderen. Rechten
opgebouwd in verschillende landen kunnen
soms niet tegelijk opgenomen worden.
Oplossingen op de gratis infodag met
broodjeslunch.
De Warande, Warandestraat 42, 2300 Turnhout
Info en inschrijven: www.werkenoverdegrens.eu

27 november - 13.30u

Ontdek je droomjob
3-daagse workshop (tot 4/12)
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

25 november - 19.30u

Film 'En guerre'
1.100 werknemers leggen zich niet neer bij de
sluiting van hun fabriek.
Filmhuis Klappei, Klappeistraat 2,
2060 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

28 november - 13.30u

Werken met de VDAB-tools
Info- & doe-sessie voor werkzoekenden
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

30 november - 9.30u en 11.45u

BTB-Kinderfeest 2019
Film: Frozen 2
Kinopolis, Groenendaallaan 394,
2030 Antwerpen
Toegangskarten afhalen tussen 18 en 29
november op de respectievelijke secretariaten.
BTB, Paardenmarkt 66, 2000 Antwerpen

4 december - 13.30u

Info Pensioen
Infosessie voor werkzoekenden
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

6 december - 9.30u

Vergadering Werklozencomité
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
inschrijven: 03 220 67 20
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

9 december - 9u

Start sollicitatietraining
Meerdaagse cursus voor werkzoekenden
(tot 19/12)
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
werklozenwerking.antwerpen@abvv.be

12 december - 13.30u

Werken met de VDAB-tools
Info- & doe-sessie voor werkzoekenden
ABVV, Ommeganckstraat 53, 2018 Antwerpen
Inschrijven: 03 220 66 13
adviespunt.antwerpen@abvv.be

Meer info?

www.abvv-regio-antwerpen.be
www.abvvmechelenkempen.be
Volg ABVV-regio Antwerpen en
ABVV Mechelen-Kempen op

Kom ook jij handen te kort?

Heb je het gevoel dat je een passagier bent in je eigen leven in plaats van zelf achter het stuur te zitten? Wil je hierin meer inzicht krijgen? Kom dan zeker naar onze infosessie en ontdek wat je zelf kan doen en hoe wij je kunnen versterken

- **13 november 2019**
- ABVV, Gouverneur Roppesingel 55, 3500 Hasselt
- Start om 10u, 15.30u of 20u
- **27 november 2019**
- ABVV, Genutstraat 8, 3740 Bilzen
- Start om: 10u, 15.30u of 20u

HOE ZIET JE
IDEALE JOB
ERUIT?

HAAL MEER
ENERGIE UIT
JE JOB!

KAN JE JE
JOB BLIJVEN
VOLHOUDEN?

➔ Inschrijven via
infosessie.limburg@abvv.be

De toekomst van onze democratie

Debatavond - woensdag 13 november - Stuk Leuven

Vandaag mag iedereen van 18 jaar of ouder gaan stemmen. Vanzelfsprekend denk je? Toch is dat niet altijd zo geweest. Pas op 16 november 1919 mochten mannen voor het eerst naar de stembus. Vrouwen moesten nog een tijd wachten. Maar 100 jaar geleden werd de eerste belangrijke stap gezet naar het democratische systeem dat we vandaag de dag nog steeds kennen in ons land.

We leven in een immens snel veranderende maatschappij en we stellen ons dan ook de vraag: hoe zal onze democratie er in de toekomst uitzien? Zo wordt tegenwoordig in Vlaanderen de opkomstplicht opnieuw in vraag gesteld. Welke zijn de mogelijke consequenties en hoe verloopt het elders in de wereld?

Marc Reynebeau (van De Standaard), Ciska Hoet (van Rosa vzw) en Stijn devillé (van Het Nieuwstedelijk) gaan in debat en bediscussiëren de voor- en nadelen van ons huidig democratisch systeem en denken na over een manier waarop we dit eventueel aanpassen aan nieuwe maatschappelijke wensen. De avond wordt ingeleid door de Leuvense burgemeester Mohamed Ridouani.

20u - Auditorium STUK Leuven, Naamsestraat 96, Leuven

➔ Kijk zeker in de agenda op pagina 35 voor het volledige herdenkingsprogramma naar aanleiding van 100 jaar algemeen enkelvoudig stemrecht.

Agenda

LIMBURG

CARPE DIEM**Workshop veganistisch koken****Vrijdag 8 november**

- Een stapje verder dan vegetarisch. Een veganist gebruikt of eet geen dierlijke producten. Dus geen vlees, vis, melk, eieren, honing, gelatine, dierlijk stremsel.
- €12/persoon
- Zaal Kempengalm, Nieuwe Kempen 52, Genk, van 9 tot 13u
- Info en inschrijven via wasil.tokarek@gmail.com of op 011 52 35 36 (liefst na 18u)

LINX+ GENK I.S.M. BUURTWERK KOLDERBOS**Repair Café****Zaterdag 16 november**

- Spullen die stuk zijn (geen Senseo) worden gratis hersteld door een team vakkundige herstellende
- Maximaal 3 stuks
- Buurtcentrum Kolderbos, Priesterhaagstraat 32 in Genk van 13u tot 17u

LINX+ TONGEREN**Kaas-, vlees- en wijnavond + tentoonstelling****Dinsdag 19 november**

- Kaas- en wijnavond met tentoonstelling rond sociale thema's
- €13/persoon
- Zaal Volksontwikkeling, Jekerstraat 59, Tongeren om 18.30u
- Info en inschrijven: 0479 54 15 74 of ivo.huybrechts@telenet.be

CARPE DIEM**Hotelschool Ter Kapermolen****Vrijdag 22 november**

- Gastronomische lunch, gebracht door de leerlingen van de De GO! Next Hotelschool Hasselt
- €32/persoon met alcoholvrije dranken of €37/persoon met aangepaste wijnen
- Elfde Liniestraat 22, Hasselt, van 12u tot 15.30u
- Inschrijven vóór 1 november via wasil.tokarek@gmail.com of op 011 52 35 36 (liefst na 18u)

'T CABALJON**Kaartwedstrijd Kwajongen****Vrijdag 29 november**

- Kaartwedstrijd met geldprijzen en tombolaprijzen
- Zaal Lentedreef, Houthalen-Oost om 19.30u
- Kaarten (€5/stuk) verkrijgbaar bij de bestuursleden: Guido Bulen (0479 21 60 43), Ivo Swinnen (0491 73 96 81) of Mathy Petrakis (0475 70 16 02)

LINX+ ZUTENDAAL I.S.M. LINX+ DIEPENBEEK**Station As, Nationaal Park in een Notendop****Zondag 1 december**

- Verkenning van het Nationaal Park (natuur) en station

As (historiek), begeleid door een 'ranger'

- €2/persoon of €5/gezin
- Samenkomst ingang bezoekersonthaal, Toegangspoort Station As, Stationsstraat 124, As om 14u, einde om 16u
- Info bij Johnny Frans via jfrans@abvvmetaal.be of bij Michel Wolfs via michelwolfs2@gmail.com

CARPE DIEM**Sint-Barbara: Wereldkeuken Genk****Zondag 1 december**

- Lunch in de Wereldkeuken Genk n.a.v. de feestdag van de patrones van de mijnwerkers, Sint-Barbara, was voor de mijnwerkers één van de belangrijkste dagen van het jaar
- All-you-can-eat concept in buffetvorm aan €35/persoon
- Afspraak om 12u in de Zaveldriesstraat 17 in Genk, einde om 14.30u
- Info en inschrijven via wasil.tokarek@gmail.com of op 011 52 35 36 (liefst na 18u)

CARPE DIEM**Marcienne en de kerstmarkt****Zondag 6 december**

- Bezoek aan de breifabriek Marcienne met aansluitend de nieuwe kerstmodeshow samen met een koffietje en een heerlijk gebak. De dag wordt afgesloten met een bezoek aan de kerstmarkt in Oberhausen
- €25/persoon
- Afspraak om 9u aan Parking Limburghal in Genk, einde om 19.30u
- Info en inschrijven via wasil.tokarek@gmail.com of op 011 52 35 36 (liefst na 18u)

VLAAMS-BRABANT

KAARTNAMIDDAG SENIOREN- EN BRUGGEPENSIONEERDENWERKING**7 november**

- Leuven, ABVV, Maria-Theresiastraat 119
- Info: 016 28 41 46 - senioren.vlbr@abvv.be

BINGONAMIDDAG SENIOREN- EN BRUGGEPENSIONEERDENWERKING**28 november**

- Leuven, ABVV, Maria-Theresiastraat 119
- Meer info: 016 28 41 46 - senioren.vlbr@abvv.be

WERKEN MET ONLINE VDAB TOOLS**4 november, telkens van 9.30 tot 12.30u**

- Diest, Paanhuisstraat 3

19 november, telkens van 9 tot 12u of 13 tot 16u

- Vilvoorde, ABVV, Mechelsestraat 6

22 november, telkens van 9.30 tot 12u

- Leuven, ABVV, Maria-Theresiastraat 119
- Tijdens deze opleiding leer jij: de weg vinden op de website van VDAB en in 'Mijn Loopbaan', wat VDAB van je verwacht m.b.t. de opvolging en beheer van je online dossier, dat online tools je zoektocht naar werk kunnen vergemakkelijken (online vacatures,

Agenda

e-coaching, vlot solliciteren, ...) en hoe je online dossier 'Mijn Loopbaan' gelinkt is aan jouw VDAB-begeleiding. Welkom na inschrijving.

- Info en inschrijvingen: ABVV Loopbaanadvies, 016 28 41 47 of 02 751 90 81, loopbaanadvies.vlbr@abvv.be

WORKSHOP: ZELF AAN DE SLAG MET 'MIJN LOOPBAAN'

8 november van 10 tot 13u

- Halle, CC 't Vondel, J. Possozplein 40

12 november van 13.15 tot 16.15u

- Vilvoorde, ABVV, Mechelsestraat 6
- Na deze workshop kan jij van thuis uit je online dossier bij VDAB beheren, vlot vacatures opvolgen én solliciteren via 'Mijn Loopbaan', je afspraken met VDAB volledig zelf opvolgen. Welkom na inschrijving.
- Info en inschrijvingen: ABVV Loopbaanadvies, 02 751 90 81 of loopbaanadvies.vlbr@abvv.be

KONINKLIJK MUSEUM VOOR MIDDEN-AFRIKA & WIJNDOMEIN SONIËN

21 november van 10 tot 16u

- Tijdens de rondleiding doorheen het pas vernieuwde Afrikamuseum worden enkele blikvangers uit de permanente tentoonstelling toegelicht. De gids toont een selectie razend interessante museumstukken gelinkt aan onze multiculturele samenleving, aan maatschappelijke kwesties en aan duurzame ontwikkeling in Midden-Afrika. Na een warme maaltijd trekken we richting Wijn domein Soniën in Overijse. Het bezoek aan de wijnkelder bestaat uit een rondleiding en uiteraard ook een proevertje. We dalen af in de wijnkelder waar duizenden flessen wijn liggen opgestapeld. Er worden ook druivensappen, schuimwijnen en likeuren geproduceerd.
- €50/persoon, inclusief busvervoer vanuit Leuven en Vilvoorde
- Info en inschrijvingen: Linx+, 016 27 18 89, linxplus.vlaamsbrabant@linxplus.be

VORMING SOCIALE VERKIEZINGEN VOOR ERVAREN KANDIDATEN

4, 5, 6, 14 en 15 november (groep 3)

- Leuven, ABVV, Maria-Theresiastraat 119, zaal 't Piket of Brussel, ABVV Horval, Stalingradlaan 76

18, 19, 26, 27 en 28 november (groep 4)

- Brussel, ABVV Horval, Stalingradlaan 76
- Ervaren kandidaten leren in deze vorming om in het eigen bedrijf een aangepaste campagne voor het ABVV uit te werken. We trainen vaardigheden om persoonlijk campagne te voeren. En we staan stil bij een goede begeleiding van nieuwe kandidaten in de ploeg. We bereiden je voor op de eerste vergaderingen na de sociale verkiezingen, om als werknemersvertegenwoordiger een goede start in de OR of het CPBW te kunnen nemen.
- Inschrijven? Neem contact op met je secretaris
- Meer info via vorming.vlbr@abvv.be

DEBATAVOND: DE TOEKOMST VAN DE DEMOCRATIE

13 november om 20u

- STUK Leuven, Auditorium, Naamsestraat 96
- Panelgesprek met Marc Reynebeau (De Standaard), Cisca Hoet (Rosa vzw) en Stijn Devillé (Het Nieuwstedelijk). Inleiding door de Leuvense burgemeester Mohamed Ridouani.
- Info: Linx+, 016 27 18 87, linxplus.vlaamsbrabant@linxplus.be

LEZING: DE LEUVENSE BLOEDNACHT

15 november 2019 om 20u

- Leuven, ABVV zaal Achtuerehuis, Maria-Theresiastraat 119
- Auteur Jaak Brepoels neemt je mee naar de 'bloednacht' van 18 april 1902 en vertelt over de harde strijd voor meer democratie. Ter gelegenheid van de herdenking verschijnt het boek 'De Bloednacht van 18 april 1902'. Te koop na afloop van de lezing.
- Info: Linx+, 016 27 18 87, linxplus.vlaamsbrabant@linxplus.be

HERDENKINGSOPTOCHT

16 november om 10u

- Samenkomst in Leuven, Pater Damiaanplein
- Optocht door de straten van Leuven waarbij halt wordt gehouden aan verschillende monumenten ter nagedachtenis van de slachtoffers van de strijd voor het algemeen enkelvoudig stemrecht in Leuven. Met o.a. toespraken van Jeff Jonckers van ABVV Jongeren, en Rudy De Leeuw (ex-voorzitter ABVV).
- Info: Linx+, 016 27 18 87, linxplus.vlaamsbrabant@linxplus.be

BRUSSEL

FUREUR DE LIRE: "DEUX DEGRÉS" VAN EDWIN ZACCAI (ULB - IGEAT)

7 november om 19u, Denemarkenstraat 70b, Sint-Gillis

- Gratis debatavond georganiseerd door de Vakbondschool, een initiatief van CCB vzw met de steun van ABVV-Brussel, CEPAG vzw en de Franse Gemeenschap

"WERKEN, JA. LIJDEN, NEE"

28 november om 18u, Denemarkenstraat 70b, Sint-Gillis

- Brusselse luik van de campagne 2019 van CEPAG
- Gratis debatavond georganiseerd door de Vakbondschool, een initiatief van CCB vzw met de steun van ABVV-Brussel, CEPAG vzw en de Franse Gemeenschap

JONGEREN, WERKLOZEN, ARTIKEL 60'ERS... ALLEMAAL SCHULDIG?

12 december om 19u, Denemarkenstraat 70b, Sint-Gillis

- Avond georganiseerd door Groep Resiste!, een collectief van militante werklozen
- Gratis debatavond georganiseerd door de Vakbondschool, een initiatief van CCB vzw met de steun van ABVV-Brussel, CEPAG vzw en de Franse Gemeenschap

Agenda

Houtmarkt 1, Aalst - Vrijdagmarkt 9, Gent - Vermorgenstraat 9, Sint-Niklaas
Dijkstraat 59, Dendermonde - Stationsstraat 21, Ronse

ABVV Oost-Vlaanderen

ABVV Oost-Vlaanderen in 1 klik

www.abvv-oost-vlaanderen.be

oost-vlaanderen@abvv.be

AALST

Gezellig Samenzijn

29 oktober, 14u

- Iedereen van harte welkom
- ABVV, Houtmarkt 1, Zaal Voor Allen (2de verd.)
- Leden: gratis. Niet-leden: €4
- Info via glenda.vanimpe@abvv.be of 053 72 78 24

Workshop 'Werken met VDAB tools'

12 november, 9.30u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. In onze workshop leer je vlot werken met 'Mijn loopbaan'.
- ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via carla.vancaekenberghe@abvv.be

Reisverhalen: Kroatië

19 november, 14u

- Uiteenzetting van Sven Robbrecht over Kroatië
- Grote zaal ABVV, Dijkstraat 59, Dendermonde
- Gratis toegang, iedereen welkom

Bingonamiddag

26 november, 14u

- Iedereen van harte welkom. Prijs bingokaart: 3 voor €5
- ABVV, Houtmarkt 1, Zaal Voor Allen (2de verd.)
- Info via glenda.vanimpe@abvv.be of op 053 72 78 24

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'

28 november, 9u

- Heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, ziekte of een combinatie van verschillende (medische en/of sociale) factoren? Wij vertellen je over de mogelijkheden.
- ABVV, Houtmarkt 1. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

DENDERMONDE

Workshop 'Werken met VDAB tools'

12 november, 9u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. In onze workshop leer je vlot werken met 'Mijn loopbaan'.
- ABVV, Dijkstraat 59. Inschrijven via tessa.vancaenegem@abvv.be

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'

25 november, 9u

- Heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, ziekte of een combinatie van verschillende (medische en/of sociale) factoren? Wij vertellen je over de mogelijkheden.
- ABVV, Dijkstraat 59. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be

GENT

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'

4 november, 9u

- Heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, ziekte of een combinatie van verschillende (medische en/of sociale) factoren? Wij vertellen je over de mogelijkheden.
- ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven via sofie.dhooge@abvv.be

Workshop 'Werken met VDAB tools'

8 november, 9.30u

14 november, 14u

22 november, 9.30u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. In onze workshop leer je vlot werken met 'Mijn loopbaan'.
- ABVV, Vrijdagmarkt 9. Inschrijven kan via sofie.dhooge@abvv.be

Klimaatbeweging: verbreden of verdwijnen?

16 november, 9.30u

- Waarom draait een deel van de werkende bevolking zijn rug naar de klimaatbeweging? Hoe kunnen we dat oplossen? Is een sociale klimaatoplossing mogelijk binnen dit absoluut vrijemarktsysteem? Deze en andere vragen komen aan bod.
- Geuzenhuis Gent, Kantienberg

Wonen voor senioren

21 november, 14u

- Belangrijke en duidelijke informatie over verschillende woonvormen voor senioren
- Sprekers: Laura Hobin (OCMW Gent) en een vertegenwoordiger van de Stad Gent
- Vrijdagmarkt 9, Ons Huis, Fernandezzaal 2de verd.
- Info op 0477 38 62 21 of via de.brug.gent@gmail.com

RONSE

Bingonamiddag

4 november, 14u

- Bingonamiddag van senioren Ronse in het

café van het ABVV-gebouw

- Prijs per bingo kaart: 3 voor €5 met gratis koffie en een stuk taart
- ABVV, Stationsstraat 21
- Inschrijven voor 28 oktober via 055 339 006 of Christine.geenens@linuxplus.be

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'

21 november, 9.30u

- Heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, ziekte of een combinatie van verschillende (medische en/of sociale) factoren? Wij vertellen je over de mogelijkheden.
- ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

Workshop 'Werken met VDAB tools'

22 november, 9.30u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. In onze workshop leer je vlot werken met 'Mijn loopbaan'.
- ABVV, Stationsstraat 21. Inschrijven via tom.bodyn@abvv.be

SINT-NIKLAAS

Info 'Aan de slag met een arbeidsbeperking'

20 november, 14u

- Heb je het moeilijk om werk te vinden of aan het werk te blijven door een beperking, ziekte of een combinatie van verschillende (medische en/of sociale) factoren? Wij vertellen je over de mogelijkheden.
- ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be

Workshop 'Werken met VDAB tools'

6 november, 14u

- 'Mijn loopbaan' is het online dossier van een werkzoekende bij de VDAB. In onze workshop leer je vlot werken met 'Mijn loopbaan'.
- ABVV, Vermorgenstraat 9. Inschrijven via coen.roosenstein@abvv.be

OOST-VLAANDEREN

Buitenlandse Reis 2020 naar Kusadasi, Turkije

- Kusadasi, badplaats in West-Turkije
- 10 dagen, 9 nachten all-in
- Prijzen: dubbels €1.099 per persoon, single-supplement: €327
- €62 korting voor boekingen vóór 31 dec. 2019
- Inschrijvingen en info via glenda.vanimpe@abvv.be of op 053 727 824

Nog **betere dienstverlening** van ABVV Oost-Vlaanderen

Heb je een vraag? We helpen je graag!

📞 **Bel ons op 053 78 78 78**

Sinds 1 oktober 2019 hebben wij één centraal telefoonnummer voor al je vragen. Onze medewerkers zijn elke dag telefonisch bereikbaar.

📍 **Kom langs in één van onze kantoren**

Onze experts geven je persoonlijk advies. Check de openingsuren van jouw kantoor via onze website. Ben je aan het werk? Dan kan je voortaan een afspraak maken elke donderdag tussen 17u en 18.30u. Een afspraak maken kan telefonisch of via de website.

📧 **Stel je vraag online**

Kan je niet langskomen? Maar heb je een vraag over je werkloosheidsdossier? Heb je problemen met je werkgever of vragen over je ontslag? Wil je juridische hulp? Stel je vraag dan via ons e-loket. Je kan ook mailen naar ovl@abvv.be.

📄 **Documenten nodig? Waarom je verplaatsen?**

Je kan via onze website verschillende documenten bestellen: blauwe stempelkaarten, documenten C3-deeltijds, klevers, duplicaten van fiscale fiches, bewijs lidmaatschap, attest ontvangen uitkering. De documenten worden gratis opgestuurd.

📱 **Elektronisch stempelen: download nu de eC3-app op je smartphone**

Ben je volledig werkloos? Dan kan je jouw stempelkaart elektronisch invullen via de eC3-app. Deze applicatie werd ontwikkeld door de RVA.

Je houdt via deze app elke maand je arbeidsdagen, ziekte-dagen en vakantiedagen bij. Het is veilig en eenvoudig. Je krijgt op het einde van de maand een bericht wanneer je je stempelkaart moet doorsturen. Zo vergeet je het niet en krijg je jouw uitkering ook sneller uitbetaald.

Om de app te gebruiken, heb je itsme® of je elektronische identiteitskaart en een kaartlezer nodig. Heb je vragen over de app? Kom dan gerust langs in één van onze kantoren. Onze medewerkers helpen je verder. Heb je geen kaartlezer? Dan geven wij je er één gratis.

📄 **Mijn ABVV: check jouw online dossier**

Mijn ABVV is je online dossier. Het werd onlangs uitgebreid.

Wat kan je er raadplegen?

- een overzicht van jouw lidgeld;
- de uitbetaling van je werkloosheidsuitkeringen;
- de stand van je dossier: is je dossier volledig of zijn er nog ontbrekende documenten?
- het saldo aan vakantiedagen.

Je kan er ook attesten downloaden:

- een duplicaat fiscale fiche;
- een vakantieattest;
- een overzicht van je ontvangen uitkering.

Kloppen je persoonlijke gegevens nog?

Ook dat kan je bekijken via Mijn ABVV. Je e-mail-adres en gsm-nummer kan je zelf wijzigen. Wil je andere gegevens wijzigen, dan kan dit via het e-loket of op 053 78 78 78.

Hoe gebruik je 'Mijn ABVV'?

Je kan inloggen via de applicatie itsme® of met je elektronische identiteitskaart (eID). Je hebt dan wel een kaartlezer nodig. Ben je volledig werkloos, dan krijg je gratis een kaartlezer zodat je niet alleen Mijn ABVV kan gebruiken, maar ook online kan stempelen. Vraag je kaartlezer aan bij het ABVV-kantoor in je buurt.

Volg ons op Facebook/ABVVOVL en Instagram/ABVVOVL

Je controlekaart wordt sneller ingevuld, ingediend en uitbetaald met de eC3 app

ABVV OOST-VLAANDEREN IN 1 KLIK

www.abvv-oost-vlaanderen.be

E-LOKET

Stel je vraag via de website.

DOCUMENTEN NODIG

Bestel je stempelkaarten en klevers online. Wij sturen ze op.

MAAK EEN AFSPRAAK

Vermijd wachttijden, raadpleeg de agenda op de website.

ELEKTRONISCHE STEMPELKAART

Eenvoudig, veilig, sneller betaald en je hoeft je niet meer te verplaatsen.

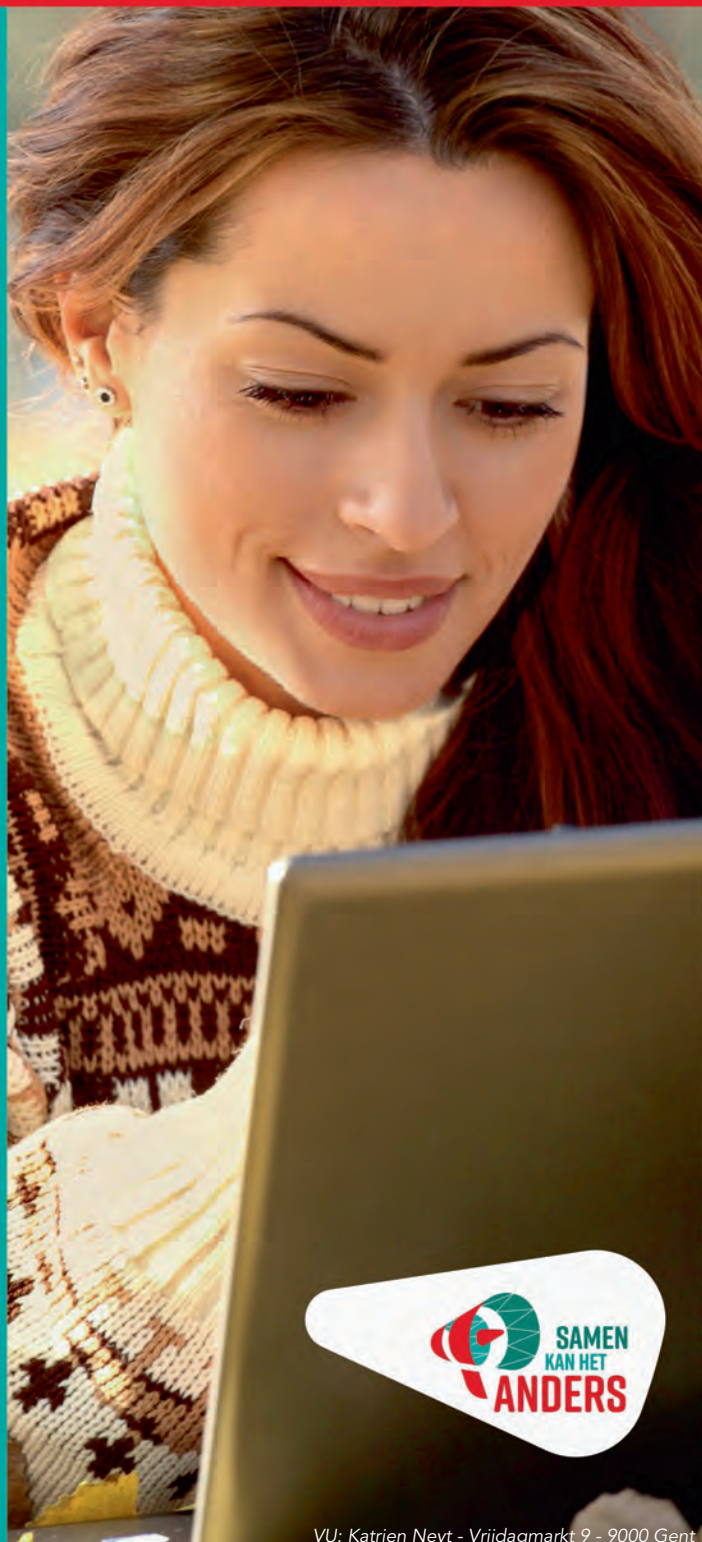
MIJN ABVV

Is mijn uitkering al betaald? Kijk in jouw online dossier

Op de hoogte blijven?

Ontvang onze e-zines.
Stuur een e-mail naar
oost-vlaanderen@abw.be

 facebook.com/ABVVOVL

Agenda

Activiteiten met Linx+

Voor de ondersteuning van de afdelingen kan je beroep doen op de regionale medewerker.

Marc Bonte - marc.bonte@linxplus-wvl.be - Rijselsestraat 19, 8500 Kortrijk - 056 24 05 37

Op afspraak: Zuidstraat 22/22, 8800 Roeselare - 051 26 00 70

Zilverstraat 43, 8000 Brugge - 050 44 10 41

J. Peurquaetstraat 27, 8400 Oostende - 059 55 60 68

BRUGGE B

Info via 0489 33 37 91 (elke weekdag 19 - 21u)
- www.cccb.be

- **11 november:** nationale vrouwendag i.s.m. Viva la Vida, panelgesprek in het nieuw Vrijzinnig Huis in de Hauwerstraat in Brugge, met muzikale omljsting van Famba
- **22 november:** 17de quiz, om 20u, zaal Trammelant, Gaston Roelandtplein, Assebroek

VZW COBRA

Info via info@vzwcobra.be of 0477 36 20 93 - www.vzwcobra.be

- **3 november:** optreden Jo Carley & The Old Dry Skulls, om 17u, zaal De Mooie Molen, Meenseheirweg 39, Roeselare
- **21 november:** optreden Texas Cannonballs FT. Myke Rock, om 20.30u, zaal De Mooie Molen, Meenseheirweg 39, Roeselare
- **30 november:** optreden Billy & Bloomfish, om 20.30u, zaal De Mooie Molen, Meenseheirweg 39, Roeselare
- **6 december:** optreden Michele Biondi Band, voorprogramma: One With The Blues, om 20.30u, zaal De Mooie Molen, Meenseheirweg 39, Roeselare

CULTURELE CENTRALE ZWEVEGEM

Info via culturele.centrale.zwevegem@proximus.be of 0476 99 54 92

- **1 december:** Vlaamse hutspot Benefiet i.k.v. De Warmste Week, om 11u, Auditorium St. Paulus, Italiëlaan 6 in Zwevegem

EGELANTIER

Info via Eric (050 60 69 21) of Daniel (0474 34 03 31)

- **10 november:** Het leven tijdens de bezetting, vanaf 14u, Molenhoek, Herenweg 11, Westkapelle

- **24 november:** Point Final, vanaf 14.30u, Molenhoek, Herenweg 11, Westkapelle
- **25 november:** indoor koersballen, vanaf 14.30u, Molenhoek, Herenweg 11, Westkapelle

SENIORENWERKING BRUGGE/ACOD BRUGGE

Info via marc.caenen@telenet.be of

0479 86 23 88 - facebook.com/aan.de.reitjes

- **4 november:** infonamiddag autodelen, om 14u, Van Ackerzaal, Zilverstraat 43 in Brugge
- **8 november:** algemene vergadering met hutsepotsouper, om 15.30u, Tramhuis, Gaston Roelandtplein 2 in Brugge
- **13 november:** taichi, om 14u, judozaal van het Tempelhof in Brugge
- **27 november:** taichi, om 14u judozaal van het Tempelhof in Brugge
- **4 december:** taichi, om 14u, judozaal van het Tempelhof in Brugge

SENIORENWERKING DE BRUG HARELBEKE

Info via top.maurice@skynet.be of 056 71 16 30

- **4 november:** Klaaskoekenwandeling, om 13.30u, SCC De Zuiderkouter te Stasegem, Speltstraat Z/Nr
- **15 november:** kaas & wijnavond, om 18u, Blauwe Zaal van het Cultureel Centrum, Eilandstraat Harelbeke

SENIORENWERKING DE BRUG KORTRIJK

Info via sinnaeve.eddy@gmail.com of 0486 23 31 97

- **7 november:** seniorenquiz, om 14.30u, Textielhuis, Rijselsestraat 19, Kortrijk

SENIORENWERKING DE BRUG ROESELARE

Info via vdbrene@skynet.be of 051 22 50 27

- **16 november:** eefstijn ACOD Roeselare, om 18.45u, Sint-Amandsstraat 112, Roeselare
- **6 december:** St. Klaasquiz met klaaskoeken, om 14.30u, ACOD Roeselare, Sint-Amandsstraat 112, Roeselare

SENIORENWERKING METAAL BRUGGE

Info via ronydevuyst83@gmail.com of 0475 31 46 22

- **28 november:** Danshart t.v.v. de MUG Heli, van 10 - 20u, zaal Jonkhove, Aartrijkestraat 9, Aartrijke

SENIORENWERKING OOSTENDE

Info via willy.balliere@telenet.be of 0498 73 80 67 - facebook.com/Noordzeetje

- **26 november:** filmnamiddag Mammuth, om 14u, De Noordstar, Jules Peurquaetstraat 27, Oostende
- **3 december:** uitstap naar kerstmarkt te Valkenburg (NL)

VZW BIZ'ART I.S.M. LINX+ GISTEL

Info via geertonraedt@hotmail.be of 0486 21 75 54 of - <https://rootsblues.wixsite.com/info>

- 5de Roots & Blues Rally 2019. Gezocht V/M/X met Roots & Bluestalent! Gratis deelname.

LINX+ EXPO "AFFICHE: 100 BEELDEN VAN TOEN NAAR MORGEN"

Gratis te bezoeken nog t.e.m. 10 november

in de Howest Kortrijk, Campus Kortrijk Weide, gebouw B gelegen langs de Graaf Karel de Goedelaan 5 in Kortrijk. Maandag - vrijdag: tussen 8u en 20u.

Nieuwe service: telefonische info over je werkloosheidsuitkering

Vanaf november 2019 biedt het ABVV West-Vlaanderen zijn leden een extra dienst aan.

Indien je een werkloosheidsuitkering ontvangt, kan je het bedrag en de datum van de laatste uitbetaling opvragen door naar één van onze kantoren te bellen en

daar optie 1 te kiezen. Na het ingeven van je rijksregisternummer (terug te vinden op je identiteitskaart), krijg je de nodige informatie meteen te horen.

Je kan deze en andere informatie ook digitaal raadplegen via de website MY.ABVV.BE

Voor meer info kan je steeds terecht bij één van onze kantoren. De openingsuren en locaties vind je op www.abvv-wvl.be/openingsuren.

Wat als... alle West-Vlamingen minstens €14/u zouden verdienen?

Het ABVV voert nu bijna een jaar actie voor het optrekken van de minimumlonen. 'Fight for €14' is inmiddels ons handelsmerk geworden. Vaak heeft men hierbij minder goed betaalde sectoren zoals de horeca of de kleinhandel voor ogen. Maar wat zou het optrekken van het minimumloon naar €14/u voor heel West-Vlaanderen betekenen? Wij zochten het voor jou uit.

”

In West-Vlaanderen moeten 241.000 personen en 24.000 gezinnen rondkomen met een inkomen lager dan €20.000/jaar

West-Vlaanderen telt ongeveer 1.186.000 inwoners, waarvan 917.000 van 18 jaar of ouder. 212.000 inwoners zijn 65 jaar of ouder en pensioengerechtigd. Als we spreken over een minimumloon van 14 per uur, dan betekent dit op jaarbasis een inkomen van afgerond €20.000.

Op basis van de belastingaangifte stellen we vast we dat 241.000 een inkomen aangeven lager dan €20.000 per jaar. Voor de gemeenschappelijke aangiften (per gezin) zijn dat er 24.000. Concreet betekent dit dat 241.000 individuen en 24.000 gezinnen in West-Vlaanderen moeten zien rond te komen met een inkomen lager dan €20.000 per jaar.

Uiteraard zitten in die belastingaangiften niet uitsluitend mensen met een inkomen uit arbeid, maar ook gepensioneerden en mensen met een werkloosheids- of andere uitkering. Daarom heeft het ABVV, naast het verhogen van het minimumloon, ook twee andere belangrijke eisen onder de aandacht gebracht: het verhogen van het minimumpensioen naar €1.500 per maand én het verhogen van alle uitkeringen tot 10 procent boven de armoedegrens.

Kijken we naar de tewerkstelling in West-Vlaanderen, dan zien we een gelijkaardig verhaal. In onze provincie waren op 31 december 2016 in totaal 419.000 werknemers tewerkgesteld. Dat zijn niet uitsluitend mensen die ook in de provincie wonen. En er zijn uiteraard

ook West-Vlamingen die buiten de provincie werken. Kijken we naar de vertegenwoordiging in sectoren waar het minimumloon het laagst is (horeca, kleinhandel, textiel...), dan zien we dat 18,6 procent van de werknemers in één van die sectoren tewerkgesteld is. Het optrekken van het minimumloon zou dus de koopkracht van zo'n 78.000 West-Vlaamse werknemers ten goede komen.

Het verhogen van het minimumloon is bovendien over gans de lijn een goede zaak. Natuurlijk zijn er sceptici die, vaak met achterhaalde argumenten, kritisch staan tegenover deze ABVV-eis. "Het zal ongetwijfeld banen kosten", is een vaak gehoord tegenargument. Internationaal onderzoek wijst uit dat deze vrees ongegrond is. Als we kijken naar de Belgische context zien we het bijkomende element van de loonnormwet (wet van '96). Dit betekent dat de lonen de laatste regeringsperiodes niet meegestegen zijn met de productiviteit, terwijl de dagelijkse kosten wél stegen. Met alle gevolgen van dien voor de binnenlandse consumptie en extra pijnlijk voor de laagste lonen dus.

En daar willen wij als ABVV met de 'Fight for €14' iets aan doen, samen met jou. ■

➔ Steun daarom de actie en teken de petitie op www.fightfor14.be

AC Brio & AC Kortrijk worden AC West-Vlaanderen

Op zaterdag 28 september 2019 vond het statutair congres plaats in het Fabriekspand in Roeselare, waar de Algemene Centrale ABVV West-Vlaanderen werd opgericht.

De voltallige ploeg van AC West-Vlaanderen

De twee West-Vlaamse afdelingen, Kortrijk en BRIO, besloten de krachten te bundelen. Door samen te gaan in een grotere provinciale afdeling willen ze inzetten op een betere dienstverlening voor de leden, een betere syndicale werking en een efficiënter beleid en beheer.

Samen. Sterker. Beter.

Voorzitter is Erwin Verheye. De algemeen secretaris is Christophe Vanhoutte. De secretarissen zijn: Yrida Decroubele, Annelies Deman, Isabelle Demeyere, Luc Geerardyn, Stefaan Meyers en Tyno Parmentier.

KANTOREN

BRUGGE

050 44 10 31 - ac.wvl@accg.be
 maandag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 dinsdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 woensdag 9 - 12u*
 donderdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 vrijdag 9 - 12u

*elke 2de woensdag van de maand
 gesloten voor interne opleiding
 Sociaal Consulente: Anneloor Laevens,
 Sarah Vandeveldde
 Secretaris: Luc Geerardyn

KORTRIJK

Conservatoriumplein 9
 056 26 82 68 - ac.wvl@accg.be
 maandag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 dinsdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 woensdag 9 - 12u*
 donderdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 vrijdag 9 - 12u

*elke 2de woensdag van de maand
 gesloten voor interne opleiding
 Sociaal consulente: Kimberly Delporte,
 Saidjah Pijlijser, Emmy Nuytten
 Secretarissen: Yrida Decroubele,
 Isabelle Demeyere

ROESELARE

Zuidstraat 22
 051 26 00 79 - ac.wvl@accg.be
 maandag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 dinsdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 woensdag 9 - 12u*
 donderdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 vrijdag 9 - 12u

*elke 2de woensdag van de maand

gesloten voor interne opleiding
 Sociaal consulente: Dienneke Breine,
 Vanessa Degrendele, Lindsay Deprez

OOSTENDE

J. Peurquaetstraat 27
 059 55 60 70 - ac.wvl@accg.be
 maandag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 dinsdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 woensdag 9 - 12u*
 donderdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 vrijdag 9 - 12u

*elke 2de woensdag van de maand
 gesloten voor interne opleiding
 Sociaal consulente: Annelore
 Knockaert, Davina Van Nieuwenhove
 Propagandist: Frank Van Gaeveren
 Secretaris: Stefaan Meyers

IEPER

Korte Torhoutstraat 27
 057 20 06 67 - ac.wvl@accg.be
 maandag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 dinsdag 9 - 12u
 donderdag 9 - 12u
 vrijdag 9 - 12u

Sociaal consulente: Steve Meseure
 Secretaris: Annelies Deman

TIELT

Steenstraat 2
 051 26 05 39 - ac.wvl@accg.be
 dinsdag 9 - 12u en 14 - 17.30u
 donderdag 9 - 12u

Sociaal Consulente: Dienneke Breine
 Secretaris: Tyno Parmentier

ZITDAGEN

DIKSMUIDE

Stovestraat 12 - 059 25 51 46
 donderdag 16 - 18u

HARELBEKE

Ballingenweg 66-68 - 056 24 13 77
 dinsdag 14 - 17.30u

MENEN

A. Debunnestraat 49-51 - 056 24 13 65
 maandag 14 - 17.30u

TORHOUT

Nieuwstraat 1 - 050 44 47 32
 dinsdag 16 - 18 u

VEURNE

Stationsplein 21 - 059 25 51 43
 dinsdag 16 - 18u

WAREGEM

Stormestraat 137 - 056 24 13 73
 donderdag 9 - 12u en 14 - 17.30u

PROVINCIAAL SECRETARIAAT

KORTRIJK

Conservatoriumplein 9/4 - 056 26 82 68
 Medewerkers: Clint Halsberghe,
 Pieter Huyst, Marleen Latruwe,
 Linda Verledens
 Algemeen Secretaris: Christophe
 Vanhoutte
 Voorzitter: Erwin Verheye

EXCLUSIEF VOOR ABVV-LEDEN

EEN AUTOVERZEKERING NODIG? WACHT NIET LANGER, BESPAAR NU!

TIJDELIJKE ACTIE

20% KORTING GEDURENDE HET EERSTE JAAR OP DE:

- ✓ **BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID**
- ✓ **MINI OMNIUM**
- ✓ **MAXI OMNIUM**

TIJDENS HET EERSTE JAAR KRIJGT U 20% KORTING OP DE PREMIE VAN 3 WAARBORGEN!

U betaalt 20 % minder op de Burgerlijke Aansprakelijkheid, de Mini Omnium en/of de Maxi Omnium indien u een contract onderschrijft van 01/10/2019 t.e.m. 30/11/2019.

ONTDEK OOK ONZE VERSCHILLENDE VOORDELEN EN KORTINGEN.

Lagere premie, snelle bijstand via de Actel Assist app 24u/24 en 7 dagen op 7, kilometerkorting, specifieke kortingen indien garage, carport of rijkulpsysteem, ...

MEER INFO OF EEN GRATIS VRIJBLIJVENDE OFFERTE?

Bel gratis naar ons contact center op **0800/49 494**
of surf naar **www.actelaffinity.be/abvv/actie**

Actelaffinity is de commerciële benaming van een product van Actel - merk van P&V Verzekeringen cvba - Verzekeringsonderneming erkend onder code 0058 - Koningsstraat 151, 1210 Brussel. Dit document is een reamedocument met daarin algemene informatie over de autoverzekering Actelaffinity die door P&V Verzekeringen ontwikkeld werd en waarop het Belgische recht van toepassing is. Op de verzekering Actelaffinity zijn uitsluitingen, beperkingen en voorwaarden in verband met het verzekerde risico van toepassing. We verzoeken u dus om de algemene voorwaarden van dit product aandachtig te lezen vóór de inschrijving. Ze zijn beschikbaar op de website www.actelaffinity.be/avauto of op eenvoudig verzoek aan een sales adviseur van ons contact center. De verzekeringsovereenkomst wordt aangegaan voor één jaar met mogelijkheid tot stilzwijgende verlenging. Bij eventuele klachten kunt u contact opnemen via 0800/49 494 met een sales adviseur van het contact center, uw bevoorrechte gesprekspartner voor al uw vragen. Hij zal alles doen om u zo goed mogelijk te helpen. U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met onze dienst Klachtenmanagement die uw klacht of opmerking zorgvuldig zal onderzoeken. Wij zullen de verschillende partijen trachten te verzoenen en naar een oplossing zoeken. U kunt met ons contact opnemen per brief (Klachtenmanagement, Koningsstraat 151, 1210 Brussel), per e-mail klacht@actel.be of telefonisch 02/250.90.60. Als u niet akkoord gaat met de voorgestelde oplossing kunt u zich wenden tot de Ombudsdienst van de Verzekeringen (de Meeûssquare 35 te 1000 Brussel), telefonisch 02 547 58 71 of per mail info@ombudsman.as.

ABVV
Samen sterk

actel
AFFINITY